

Sustav gospodarenja komunalnim otpadom u gradu Samoboru

Paska, Ivana

Graduate thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:361954>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-19**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

PRAVNI FAKULTET

STUDIJSKI CENTAR ZA JAVNU UPRAVU I JAVNE FINACIJE

STRUČNI DIPLOMSKI STUDIJ JAVNA UPRAVA

Studentica:

Ivana Paska

DIPLOMSKI RAD

**SUSTAV GOSPODARENJA KOMUNALNIM OTPADOM U
GRADU SAMOBORU**

Mentorica:

doc. dr. sc. Iva Lopižić

Zagreb, lipanj 2024.

Izjava o izvornosti

Ja, Ivana Paska, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključiva autorica diplomskog rada te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristila drugim izvorima do onih navedenih u radu.

Ivana Paska, v.r.

SAŽETAK

Gospodarenje otpadom je složena djelatnost koja obuhvaća aktivnosti i postupke kojima je cilj spriječiti nastanak otpada i njegov štetni utjecaj za ljude i okoliš, povećati odvajanje otpada, pripremiti otpad za ponovnu uporabu i recikliranje te zbrinuti nastali otpad. Otpad je jedan od globalnih problema s kojim se suočavamo pa su na tom području česte promjene zakonodavnog okvira. Ukoliko se želi postići zelena budućnost i kružni tijek gospodarstva potrebno je uvesti promjene i povećati svijest stanovništva o štetnosti otpada te potrebi odvajanja otpada i smanjenja njegove količine. Republika Hrvatska je 2021. godine donijela novi zakon kojim je uredila sustav gospodarenja otpadom, a slijedom navedenih promjena i jedinice lokalne samouprave morale su se prilagoditi promjenama. U nastavku ovog rada prikazat ću kako se Grad Samobor prilagodio zakonskim promjenama i koje aktivnosti poduzima u svrhu poboljšanja sustava gospodarenja otpadom, s naglaskom na komunalni otpad, na svom području.

Ključne riječi: sustav gospodarenja otpadom, miješani komunalni otpad, javna usluga, javni interes, odluka o načinu pružanja, cjenik, davatelj usluge, korisnik usluge

SUMMARY

Waste management is a complex activity, involving activities and procedures to prevent generation of waste and its harmful effects on people and the environment, to increase the separation of waste, to prepare waste for reuse and recycling, and to dispose of the waste produced. Waste is one of the global problems we face, which is why there are frequent changes in the legislative framework in this area. If we want to achieve a green future and a circular economy, we need to make changes and raise awareness among the population about the harmfulness of waste and the need to separate and reduce it. In 2021, the Republic of Croatia adopted a new law regulating the waste management system, and these changes also required local government units to adapt to the changes. In the following part of this paper, I will show how the City of Samobor has adapted to the changes in the law and what activities it is implementing to improve the waste management system with a focus on municipal waste in its area.

Keywords: waste management system, mixed municipal waste, public service, public interest, decision on method of implementation, price list, operator, service user

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. GOSPODARENJE OTPADOM KAO SLUŽBA OD OPĆEG INTERESA	3
2.1. Pojam službi od općeg interesa	3
2.2. Specifičnosti gospodarenja otpadom kao službe od općeg interesa	4
3. GOSPODARENJE OTPADOM U REPUBLICI HRVATSKOJ	6
3.1. Pravni okvir gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj	6
3.2. Strateško-planski okvir gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj	9
3.3. Ciljevi gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj.....	10
3.4. Akteri u području gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj	11
3.5. Analiza stanja i izazovi gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj	12
4. GOSPODARENJE KOMUNALNIM OTPADOM U GRADU SAMORU	14
4.1. Pravni okvir gospodarenja otpadom u Gradu Samoboru	14
4.2. Analiza stanja i izazovi gospodarenja otpadom u Gradu Samoboru	15
4.3. Novi sustav gospodarenja otpadom u Gradu Samoboru	17
4.3.1. <i>Javna usluga sakupljanja komunalnog otpada</i>	17
4.3.2. <i>Davatelj javne usluge</i>	19
4.3.3. <i>Korisnik javne usluge</i>	19
4.3.4. <i>Financiranje javne usluge</i>	20
4.3.5. <i>Cijena javne usluge</i>	20
4.3.6. <i>Obračunsko razdoblje</i>	23
4.3.7. <i>Područje odvoza otpada</i>	23
4.3.8. <i>Spremnici za sakupljanje otpada</i>	25
4.3.9. <i>Sufinanciranje cijene javne usluge</i>	26
4.3.10. <i>Umanjivanje cijene javne usluge</i>	28
4.3.11. <i>Ugovorna kazna</i>	29
4.3.12. <i>Novi sustav odvoza glomaznog otpada</i>	30
4.3.13. <i>Račun za javnu uslugu</i>	31
4.3.14. <i>Aplikacija „moj-Otpad.info“</i>	32
4.4. Ugovor o korištenju javne usluge	33
4.5. Npropisno odbačeni otpad	35
4.6. Edukacija o gospodarenju otpadom	36
4.7. Reakcije korisnika javne usluge na novi sustav gospodarenja otpadom	37
5. ZAKLJUČAK	39

1. UVOD

Gospodarenje otpadom izazov je suvremenog društva, a zadnjih desetljeća na tom se području događaju velike promjene. Promjene su nužne budući da količina nastalog otpada stalno raste. Moderna društva bore se velikim količinama nastalog otpada, malim postotkom odvajanja i recikliranja te ekološkim katastrofama kao posljedicama lošeg upravljanja otpadom. Gospodarenje otpadom dio je europske politike zaštite okoliša i jedna od glavnih politika Europske unije budući da nisu sve države članice jednako uspješne u provedbi gospodarenja otpadom. U zemljama Europske unije nastoji se smanjiti ukupno stvaranje otpada, povećati kružna uporaba materijala i smanjiti količina preostalog otpada. Postoji rizik da većina država neće moći ostvariti navedene ciljeve u skoroj budućnosti, a među navedenim državama nalazi se Republika Hrvatska. U Hrvatskoj se značajne promjene događaju kao posljedica prilagodbe pravnoj stečevini Europske unije s naglaskom na potrebi smanjenja ukupne količine otpada koju proizvodimo, potrebu odvojenog prikupljanja otpada, njegovo recikliranje i ponovnu uporabu te na zatvaranje klasičnih odlagališta otpada. Glavni ciljevi gospodarenja otpadom su zaštita okoliša te smanjenje negativnog utjecaja otpada na okoliš i zdravlje ljudi. Gospodarenje otpadom kao i građenje građevina u svrhu gospodarenja otpadom od interesa su za Republiku Hrvatsku, a zakonska je obveza jedinica lokalne samouprave da gospodare otpadom. Danas se na otpad gleda kao na vrijedan resurs kojeg treba učinkovito iskoristiti i jedan od temeljnih elementa kružnog gospodarstva. Gospodarenje otpadom treba postati učinkovitije, a važan korak u tom procesu trebaju učiniti i građani svojim odgovornim ponašanjem prema otpadu. Građane treba educirati da otpad nije samo smeće te im usaditi dobre navike razvrstavanja i odlaganja otpada. Potrebno im je podignuti svijest o njihovoj vlastitoj ulozi i dodatno motivirati na pravilno odlaganje otpada te ih potaknuti da se ponašaju odgovornije.

Tema ovog rada je sustav gospodarenja otpadom i primjena gospodarenja komunalnim otpadom u gradu Samoboru. Cilj rada je ukratko objasniti bitne značajke sustava gospodarenja otpadom kao službe od općeg interesa kojim se neposredno zadovoljavaju potrebe građana, a koju djelatnost prate stalne promjene i prilagođavanja uslijed neprestanog rasta količina otpada koji nastaje i njegovih dugotrajnih i štetnih posljedica. Sustav gospodarenja komunalnim otpadom prikazan je na primjeru grada Samobora koji se uspješno prilagođava dinamičnim promjenama. Rad je podijeljen na pet poglavlja. Prvi dio rada uvodi u problem otpada kao globalni problem suvremenog društva. U drugom dijelu rada govori se o gospodarenju otpadom kao službi od općeg interesa, specifičnosti gospodarenja otpadom i utjecaju Europske unije na navedenu službu. U trećem dijelu detaljnije je izložen sustav gospodarenja otpadom u

Republici Hrvatskoj što uključuje pravni i strateško-planski okvir gospodarenja otpadom, ciljeve i aktere u navedenom području te analizu stanja i izazove pred kojima se našla Republika Hrvatska, a sve vezano za gospodarenje otpadom. Četvrti i najopsežniji dio, govori o sustavu gospodarenja otpadom u gradu Samoboru. U tom dijelu navodi se pravni okvir te analiza stanja i izazovi gospodarenja otpadom u Samoboru, a detaljno je izložen novi sustav gospodarenja otpadom koji je stupio na snagu 1. listopada 2023. godine i njegova primjena. Dio poglavlja posvećen je nepropisno odbačenom otpadu i edukaciji građana. U posljednjem, petom poglavlju, iznesena su zaključna razmatranja o problemu gospodarenja otpadom i njegovoj primjeni u gradu Samoboru. Iz svega izloženog može se zaključiti da se grad Samobor uspješno prilagodio novim promjenama u sustavu gospodarenja otpadom te aktivno surađuje sa građanima kao korisnicima javne usluge sakupljanja komunalnog otpada što rezultira stalnim smanjenjem količina otpada u navedenom gradu.

2. GOSPODARENJE OTPADOM KAO SLUŽBA OD OPĆEG INTERESA

2.1. Pojam službi od općeg interesa

„Javne službe odnosno službe od općeg interesa različite su djelatnosti s više ili manje ekonomsko-komercijalnih elemenata koje se u javnom interesu obavljaju pod posebnim pravnim režimom i za koje javna vlast snosi barem dio financijskih, organizacijskih i drugih tereta i konačnu odgovornost prema građanima radi koji se te javne usluge i obavljaju“¹.

Klasifikacija javnih službi značajna za Hrvatsku je ona E. Pusića koji razlikuje dvije temeljne skupine upravnih resora, a to su klasični resori državne uprave i resori javnih službi. On nadalje javne službe dijeli na privredne, društvene, informacijske, tehničke, komunalne i druge djelatnosti². Javne službe nisu bilo kakve djelatnosti, već one kojima se zadovoljavaju javne potrebe zbog čega se može reći da su one izvor specifičnih prava za građane. Obavljaju se putem mehanizma tržišta ili putem državne intervencije, a krajnju odgovornost za u pogledu obavljanja javnih službi snosi javna vlast budući da se njima zadovoljava javni interes. Kod pružanja javnih službi naglasak je na jednakosti, društvenoj pravednosti i solidarnosti, jednakoj dostupnosti službi svima pod jednakim uvjetima, nediskriminaciji i dr.

Europska unija umjesto pojma „javne službe“ koristi se pojmom „službe od općeg interesa“³. Različiti su kriteriji za klasificiranje određene djelatnosti kao javne službe. Europska unija razlikuje službe od općeg interesa, službe od općeg gospodarskog interesa i socijalne službe od općeg interesa. Službe od općeg interesa, s obzirom na kriterij djelovanja tržišnih zakonitosti, Europska komisija je klasificirala na gospodarske (komercijalne, tržišne) i negospodarske (nekomercijalne, netržišne) službe od općeg interesa⁴. Prilikom podjele javnih službi na gospodarske i negospodarske bitno je osim kriterija djelovanja tržišta uzeti u obzir i socijalne ciljeve djelatnosti, reinvestiranje potencijalne dobiti u obavljanje službe, odsutnost izričite namjere stjecanja dobiti, sudjelovanje volontera u obavljaju službe i dr. Unutar službi od općeg gospodarskog interesa razlikujemo one koje se obavljaju putem mrežne infrastrukture i ostale službe od općeg gospodarskog interesa, dok se unutar kategorije socijalnih službi od općeg interesa razlikuje sustav zdravstvene zaštite i još dvije kategorije socijalnih službi.

¹ Koprić, I., Marčetić, G., Musa, A., Đulabić, V. & Lalić Novak, G. (2021) Javne službe – službe od općeg interesa. U: Upravna znanost – Javna uprava u suvremenom europskom kontekstu. Zagreb. Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar za javnu upravu i javne financije, str. 233 – 267: 234

² Ibid.: 237

³ Đulabić, V. (2007) Socijalne službe u konceptu službi od općeg interesa. Revija za socijalnu politiku, 14 (2), str. 137-162.: 147

⁴ Ibid.: 142

Detaljniju podjelu javnih službi Europske unije, Europska komisija je razradila u Zelenoj knjizi o službama od općeg interesa iz 2003. godine, a važan utjecaj na shvaćanje pojma službi od općeg interesa ima i praksa Suda EU. Europska unija stavlja naglasak na koncept obveza javnih službi pod čime podrazumijeva opća načela za obavljanje svih javnih službi s naglaskom na ciljeve i vrijednosti na kojima javne službe počivaju, njihovu učinkovitost, društvenu i teritorijalnu koheziju i sigurnost građana Europske unije. Koncept obveza javnih službi podrazumijeva sljedeća načela: univerzalnost, kontinuitet, kvalitetu, priuštivost i zaštitu korisnika i potrošača. Univerzalnost javne službe podrazumijeva jednaku dostupnost javne službe svima pod jednakim uvjetima, dok kontinuitet podrazumijeva da se ona redovito i uredno obavlja. Kvaliteta javne službe znači obvezu i dužnost javne vlasti da određuje, prati i vrednuje standarde kvalitete određene javne službe kako bi došlo do korekcije tržišnih mehanizama koji vrijede u privatnom sektoru. Priuštivost podrazumijeva prihvatljivu cijenu javne usluge kako bi ona bila dostupna svim korisnicima, a ne samo određenim društvenim kategorijama koje si mogu priuštiti određenu uslugu. Pri „konzumiranju“ javnih službi korisnici su najčešće u ulozi potrošača ili kupca pa mi je potrebno osigurati adekvatan mehanizam zaštite u odnosu prema davatelju određene javne usluge.

2.2. Specifičnosti gospodarenja otpadom kao službe od općeg interesa

Gospodarenje otpadom svrstava se u službe od općeg gospodarskog interesa. Na službe od općeg gospodarskog interesa koje ne podliježu posebnoj sektorskoj regulaciji u Europskoj uniji, kao što je slučaj sa zbrinjavanjem otpada, primjenjuju se opća pravila o unutarnjem tržištu, tržišnom natjecanju i državnim potporama. Trendovi koji prate službe od općeg interesa su liberalizacija, deregulacija, komercijalizacija, privatizacija, a u novije vrijeme i remunicipalizacija tj. ponovno vraćanje javnih službi pod javnu kontrolu te koprodukcija. Do remunicipalizacije su dovele negativne posljedice privatizacije i menadžerskih reformi koje su uzrokovale nejednak pristup javnim službama, smanjenje kvalitete i povećanje njihove cijene. Vraćanje javnih službi pod javnu kontrolu vidljivo je u jedinicama lokalne i regionalne samouprave diljem Europske unije, inicirano od strane građana putem referenduma u sektorima kao što su zbrinjavanje otpada, opskrba električnom energijom, vodom, čišćenje, javni prijevoz i dr. Građani i organizacije civilnog društva sve se više uključuju u pružanje javnih službi pa dolazi do koprodukcije i poboljšanja javnih službi. Danas, na razini Europske unije mogu se primijetiti dvije različite tendencije: jačanje liberalizacije i slobode tržišta, s jedne strane i veća i izravnija uloga države pri osiguravanju i pružanju javnih službi, s druge strane.

Europska unija želi postići kružno gospodarenje otpadom do 2050. godine kako bi se smanjile količine otpada, budući da na godišnjoj razini u Europskoj uniji nastane 2,1 milijarda tona otpada⁵. Europska unija zagovara tzv. „hijerarhiju otpada“ prema kojoj su mjere koje države članice trebaju poduzeti sljedeće: sprječavanje nastanka otpada, priprema otpada za ponovnu uporabu, recikliranje otpada (obuhvaća i kompostiranje), drugi postupci uporabe i zbrinjavanje otpada⁶. Najjeftinija, ali ujedno najštetnija opcija za okoliš i zdravlje ljudi je odlaganje otpada na odlagališta. Vidljivo je da se količina otpada koju proizvede jedan stanovnik povećala, no istovremeno Europska unija aktivno radi na smanjenju količina otpada pa su vidljivi pomaci kroz povećano recikliranje i kompostiranje te smanjenje količine otpada koji se odlaže na odlagališta. Europska unija izvozi dio svog otpada u zemlje koje nisu njene članice i to ponajviše u Tursku (željezni i obojeni metalni otpad) i Indiju (papirnati otpad). Istovremeno se aktivno radi na problemu ambalaže i ambalažnog otpada, posebice plastične ambalaže koja je jedan od velikih zagađivača okoliša. Svaki stanovnik Europe godišnje proizvede 180 kg ambalažnog otpada pa na tom području treba posebno poticati ponovnu uporabu i recikliranje. Cilj Europske unije je prijeći na održivi oblik kružnog gospodarstva⁷ što u praksi znači maksimalno smanjenje otpada, recikliranje materijala i njihovu ponovnu uporabu. Takav pristup ima mnoge prednosti među kojima treba istaknuti zaštitu okoliša, smanjenje ovisnosti o sirovinama te nova radna mjesta i ušteda novca. Europska komisija je 2020. godina donijela Akcijski plan za kružno gospodarstvo u kojem su navedeni ciljevi koje želi postići. Cilj Europske unije do 2030. godine je 60 % komunalnog otpada ponovno upotrijebiti ili reciklirati, a do 2035. godine države članice moraju smanjiti količine komunalnog otpada koji šalju na odlagališta na 10 ili čak manje posto od ukupno nastalog komunalnog otpada.

⁵Europski parlament - www.europarl.europa.eu/topics/hr/article/20180328STO00751/odrzivo-gospodarenje-otpadom-sto-eu-cini - posjećeno dana 03.06.2024.

⁶Škarica, M. (2021) Javne usluge u sustavu gospodarenja komunalnim otpadom u Hrvatskoj: Europski standardi i lokalna prilagodba. U: Barbić, J. (ur.) Službe od općeg interesa u pravu i politici Europske unije i njihov utjecaj na Republiku Hrvatsku. Zagreb, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 73-100.: 76

⁷ Kružno gospodarstvo je model proizvodnje i potrošnje koji uključuje dijeljenje, posudbu, ponovno korištenje, popravlanje, obnavljanje i reciklažu postojećih proizvoda i materijala što je dulje moguće.

3. GOSPODARENJE OTPADOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

3.1. Pravni okvir gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj

Područje gospodarenja otpadom dosta je široko te je pokriveno mnogim propisima. Temeljni pravni akt kojim je regulirano gospodarenje otpadom je Zakonom o gospodarenju otpadom (NN 84/2021, 142/2023 Odluka Ustavnog suda RH). Zakon o gospodarenju otpadom regulira sustav gospodarenja otpadom, načela, ciljeve i način gospodarenja otpadom, planske dokumente u gospodarenju otpadom, nadležnosti i obveze u gospodarenju otpadom, lokacije i građevine za gospodarenje otpadom, djelatnosti gospodarenja otpadom, prekogranični promet otpada, informacijski sustav gospodarenja otpadom te upravni i inspekcijski nadzor nad gospodarenjem otpadom⁸. Zakon propisuje mjere u svrhu zaštite okoliša i zdravlja ljudi koje se trebaju postići sprječavanjem ili smanjenjem nastanka otpada i negativnih učinaka nastanka otpada, potreba povećanja recikliranja kao i ponovnog korištenja dobivenog reciklata kao nužan preduvjet za prelazak na kružno gospodarstvo i osiguranje dugoročne konkurentnosti Hrvatske i Europske unije. Zakon navodi temeljene zahtjeve gospodarenja otpadom prema kojim se gospodarenje otpadom mora provoditi na način kojim se ne ugrožava zdravlje ljudi i ne uzrokuje štetni utjecaj na okoliš kao i red prvenstva gospodarenja otpadom. Pri gospodarenju otpadom treba uzeti u obzir načela zaštite okoliša, a osobito sljedeća: načelo onečišćivač plaća, načelo blizine, načelo samodostatnosti i načelo sljedivosti.

Navedeni Zakon o gospodarenju otpadom definira važne pojmove iz sustava gospodarenja otpadom bitne za ovaj rad, među kojima posebno treba istaknuti pojmove: otpad, gospodarenje otpadom, komunalni otpad i gospodarenje komunalnim otpadom. Otpad definira kao svaku tvar ili predmet koju posjednik odbacuje, namjerava ili mora odbaciti⁹. Dakle, nastanak otpada je posljedica raznih ljudskih aktivnosti. Prema svojstvima razlikuje se neopasan, opasan i inertan otpad (vrsta otpada kod koje se nakon odlaganja na odlagalište ne događaju nikakve fizičke, kemijske ili biološke promjene), a prema mjestu gdje nastaje može biti komunalni ili proizvodni. Otpad može imati štetni utjecaj na ljude i okoliš, a jačina utjecaja ovisi o količini otpada, njegovim svojstvima i načinu na koji se upravlja otpadom. Za nastali otpad vrši se kategorizacija svrstavanjem otpada u jednu od 20 grupa, a ovisno o grupi u koju je otpad svrstan odabire se odgovarajući način njegova sakupljanja, recikliranja ili odlaganja, dok pojedine vrste otpada kao npr. opasni otpad zahtjeva način posebnog postupanja.

⁸ Članak 1. stavak 2. Zakona o gospodarenju otpadom (NN 84/21, 142/23)

⁹ Članak 4. stavak 48. Zakona o gospodarenju otpadom (NN 84/21, 142/23)

Gospodarenje otpadom definira kao djelatnosti sakupljanja, prijevoza, uporabe uključujući razvrstavanje i zbrinjavanja otpada, uključujući nadzor nad obavljanjem tih djelatnosti, nadzor i mjere koje se provode na lokacijama na kojima se zbrinjavao otpad, te radnje koje poduzimaju trgovac otpadom i posrednik u gospodarenju otpadom¹⁰. Bolje gospodarenje otpadom ima manje negativnih utjecaja na okolinu, a najpoželjnija opcija unutar hijerarhije gospodarenja otpadom je sprječavanje nastanka otpada. U situacijama kada ne možemo spriječiti nastanak otpada treba odabrati najbolju metodu njegove obrade, pokušati ga ponovno uporabiti, reciklirati odnosno iskoristiti materijalna i energetska svojstva otpada ili konačno zbrinuti na način da se proizvede što manje štetnih utjecaja. Komunalni otpad definira kao miješani komunalni otpad i odvojeno sakupljeni otpad iz kućanstava, uključujući papir i karton, staklo, metal, plastiku, biootpad, drvo, tekstil, ambalažu, otpadnu električnu i elektroničku opremu, otpadne baterije i akumulatore te glomazni otpad, uključujući madrace i namještaj te miješani komunalni otpad i odvojeno sakupljeni otpad iz drugih izvora, ako je taj otpad sličan po prirodi i sastavu otpadu iz kućanstva, ali ne uključuje otpad iz proizvodnje, poljoprivrede, šumarstva, ribarstva i akvakulture, septičkih jama i kanalizacije i uređaja za obradu otpadnih voda, uključujući kanalizacijski mulj, otpadna vozila i građevni otpad, pri čemu se ovom definicijom ne dovodi u pitanje raspodjela odgovornosti za gospodarenje otpadom između javnih i privatnih subjekata¹¹. Kod komunalnog otpada bitno je istaknuti potrebu razvrstavanja odnosno razdvajanja otpada prema vrstama jer se više od 2/3 otpada nastalog u kućanstvu može odvojiti i ponovno iskoristi. Razvrstavanje otpada ne zahtjeva veliki napor, a razvrstavati može svatko da bi se što veća količina otpada i odbačenih stvari i materijala reciklirala. Pravilno razvrstavanje otpada je prvi korak koji vodi prema recikliranju. Zakon definira gospodarenje komunalnim otpadom kao osiguravanje mogućnost korištenja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada te poticanje proizvođača otpada i posjednika otpada da odvojeno predaju otpad, kako bi se smanjila količina miješanog komunalnog otpada koji nastaje, smanjio udio biootpada u proizvedenom miješanom komunalnom otpadu, povećale količine i ispunila obveza Republike Hrvatske da osigura odvojeno sakupljanje i recikliranje papira i kartona, stakla, metala, plastike, biootpada, drva, tekstila, ambalaže, otpadne električne i elektroničke opreme, otpadnih baterija i akumulatora i glomaznog otpada, uključujući madrace i namještaj, uključivo i otpad koji se svrstava u posebne kategorije otpada čije gospodarenje je uređeno propisima kojima se uređuje gospodarenje posebnim kategorijama otpada, te time smanjila količina

¹⁰ Članak 4. stavak 15. Zakona o gospodarenju otpadom (NN 84/21, 142/23)

¹¹ Članak 4. stavak 20. Zakona o gospodarenju otpadom (NN 84/21, 142/23)

otpada koji se zbrinjava odlaganjem¹². Moderno upravljanje otpadom temelji se na odvojenom sakupljanju komunalnog otpada i njegovom recikliranju te ponovnom vraćanju u tehnološke procese što za posljedicu ima zaštitu prirodnih resursa i planeta Zemlje za sadašnje i generacije koje dolaze, budući da u ukupnoj količini otpada koji se proizvede, najveći postotak zauzima upravo komunalni otpad. Kvalitetno organizirano gospodarenje komunalnim otpadom podrazumijeva javnu uslugu koja omogućava učinkovito sakupljanje razvrstanog komunalnog otpada. Stoga je potrebno stalno unaprjeđivati sustav odvojenog sakupljanja otpada te uvesti nove tehnologije prikupljanja otpada.

Osim navedenog Zakona, na nacionalnoj razini treba istaknuti Pravilnik o gospodarenju otpadom (NN 106/22), Pravilnik o ambalaži i otpadnoj ambalaži, plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu i ribolovnom alatu koji sadržava plastiku (NN 137/23), Pravilnik o odlagalištima otpada (NN 4/23) te brojne druge pravilnike, uredbe, odluke i naputke kojima se uređuju opća pitanja vezana uz gospodarenje otpadom, kao i one koji uređuju posebne kategorije otpada. Republiku Hrvatsku obvezuju i akti Europske unije.

Jedinice lokalne samouprave donose svoje opće akte kojima detaljnije uređuju navedeno područje u skladu sa zakonom, a sve u skladu s svojim mogućnostima, potrebama lokalnog stanovništva i specifičnostima lokalnih područja.

Obavljanje komunalnih djelatnosti, što je uključivalo i djelatnost prikupljanja, odvoza i zbrinjavanja komunalnog otpada, bilo je u nadležnosti općina do 1990. godine. Nakon toga u razdoblju od 1991. do 2001. godine kada su mnoge djelatnosti centralizirane ili su se obavljale na dvostrukom kolosijeku, komunalne djelatnosti ostale su isključivo u nadležnosti jedinica lokalne samouprave¹³. Razlog takvoj organizaciji komunalnih djelatnosti je što su se one najekonomičnije i najefikasnije obavljale na razini najbližoj građanima tj. korisnicima. Nakon 2001. godine kada su mnoge djelatnosti decentralizirane, komunalne djelatnosti ostale su i nadalje u nadležnosti lokalnih jedinica (općina, gradova i velikih gradova). U razdoblju usklađivanja hrvatskog zakonodavstva sa zakonodavstvo EU, za organizaciju djelatnosti gospodarenja otpadom postala je nadležna županija i to za sve vrste otpada, osim za gospodarenje opasnim otpadom koji ostaje u nadležnosti države. Prvu Strategiju gospodarenja otpadom donio je Hrvatski sabor 2005. godine. Do 2013. godine kada je donesen Zakon o

¹² Članak 63. Zakona o gospodarenju otpadom (NN 84/21, 142/23)

¹³ Sarvan, D. (2008) Obavljanje komunalne djelatnosti kao javne službe, Hrvatska javna uprava, god. 8. (2008.), br. 4., str. 1055-1086.: 1058

održivom gospodarenju otpadom¹⁴, gospodarenje komunalnim otpadom temeljilo se na dvije zasebne komunalne djelatnosti: održavanje čistoće i odlaganje komunalnog otpada¹⁵. Održavanje čistoće je obuhvaćalo čišćenje javnih površina te skupljanje i odvoz komunalnog otpada na uređena odlagališta, dok je odlaganje komunalnog otpada obuhvaćalo obrađivanje i trajno odlaganje komunalnog otpada na odlagališta te saniranje i zatvaranje odlagališta. Djelatnost gospodarenja komunalnim otpadom 2013. godine prestaje biti komunalna djelatnost. Izmjene i dopune direktiva iz područja gospodarenja otpadom donesene su tijekom 2018. i 2019. godine te je 2021. godine donesen novi Zakon o gospodarenju otpadom (NN 84/21, 142/23) u kojem su preuzete obveze iz revidiranih europskih direktiva i usklađeno nacionalno zakonodavstvo. Donošenjem navedenog Zakona prestao je važiti Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19 i 98/19), a Republika Hrvatska je ispunila obvezu usklađivanja svog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije. Novi Zakon o gospodarenju otpadom donosi neke promjene, a među značajnim valja istaknuti uspostavljanje centara za ponovnu uporabu otpada, zabranu stavljanja na tržište određenih vrsta jednokratnih plastičnih proizvoda i plastičnih vrećica, rok važenja dozvole za gospodarenje otpadom od 10 godina uz mogućnost preispitivanja dozvole po službenoj dužnosti, ekonomske instrumente gospodarenja otpadom poput različitih naknada i potpora. Zakon također propisuje viši cilj odvajanja i recikliranja otpada do 2035. kao i niže ciljeve vezane uz odlaganje otpada. Sustav gospodarenja komunalnim otpadom usmjeren je i kontroliran od strane središnje razine vlasti, no u taj sustav uključene su i druge teritorijalne razine, privatni i civilni sektor.

3.2. Strateško-planski okvir gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj

Glavni strateški dokument kojim je obuhvaćeno područje gospodarenja otpadom je Strategija održivog razvitka RH (NN 30/09). Veliku važnost ima nacionalni Plan gospodarenja otpadom RH (84/23) kojeg je Vlada RH donijela za razdoblje od 5 godina i to od 2023. do 2028. godine. Navedenim Planom obuhvaćeno je cjelokupno područje gospodarenja otpadom i njegovo zbrinjavanje u Hrvatskoj. Plan je opsežan i sadrži stanje gospodarenja otpadom u RH i ocjenu istog stanja, ciljeve, određene procjene, mjere i financijska sredstva za provedbu mjera iz plana te program sprječavanja nastanka otpada.

¹⁴ Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19 i 98/19)

¹⁵ Škarica, M. (2021) Javne usluge u sustavu gospodarenja komunalnim otpadom u Hrvatskoj: Europski standardi i lokalna prilagodba. U: Barbić, J. (ur.) Službe od općeg interesa u pravu i politici Europske unije i njihov utjecaj na Republiku Hrvatsku. Zagreb, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 73-100.: 8

Zakonom o gospodarenju otpadom propisana je obveza jedinicama područne (regionalne) samouprave i Gradu Zagrebu dužnost donošenja plana gospodarenja otpadom do 1. siječnja 2024. i obavještanja Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja o istom.

Do tada, prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19 i 98/19) jedinice lokalne samouprave donosile su planove gospodarenja otpadom za svoje područje. Navedeni planovi ostali su na snazi do donošenja plana od strane jedinica područne (regionalne) samouprave prema novom Zakonu o gospodarenju otpadom. Predstavničko tijelo Grada Samobora je početkom 2018. godine donijelo Plan gospodarenja otpadom Grada Samobora za razdoblje 2018. – 2023. godine. Za navedeni Plan pribavljena je prethodna suglasnost Zagrebačke županije, Upravnog odjela za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša, a u postupku internetske javne rasprave o navedenom Planu nije bilo zainteresiranih sudionika koji bi se na isti očitovali. Dužnost izvršnog tijela jedinice lokalne samouprave je dostaviti godišnje izvješće o provedbi Plana za prethodnu kalendarsku godinu jedinici područne (regionalne) samouprave do 31. ožujka tekuće godine i objaviti navedeno izvješće o provedbi plana u svom službenom glasilu.

3.3. Ciljevi gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj

Ciljevi gospodarenja otpadom propisani su zakonom¹⁶. Hrvatska mora doprinijeti kružnom gospodarstvu Europske unije. Da bi dala svoj doprinos mora ostvariti sljedeće ciljeve:

- najmanje 50% ukupnog otpada proizvedenog u kućanstvima i drugim izvorima sličnim kućanstvu, s naglaskom na papir, metal, plastiku i staklo, mora oporabiti recikliranjem i pripremom za ponovnu uporabu,
- najmanje 55% količine komunalnog otpada mora oporabiti recikliranjem i pripremom za ponovnu uporabu do 2025. godine,
- najmanje 60% količine komunalnog otpada mora oporabiti recikliranjem i pripremom za ponovnu uporabu do 2030. godine,
- najmanje 65% količine komunalnog otpada mora oporabiti recikliranjem i pripremom za ponovnu uporabu do 2035. godine.

Razlog njihovog propisivanja zakonom je poticanje minimalnog stvaranja otpadom i prelaska na kružno gospodarstvo. Naglasak je na preobrazbi otpada u vrijedne resurse, a iz

¹⁶ Članak 54. Zakona o gospodarenju otpadom (NN 84/2021, 142/2023)

zadanim ciljeva je vidljivo da se planira protekom vremena sve veće količine komunalnog otpada oporabiti recikliranjem odnosno otpad upotrijebiti u korisne svrhe na način da zamjenjuje druge materijale koje bi inače trebalo upotrijebiti u tu svrhu i pripremiti za ponovnu uporabu. Ciljevi su ambiciozno postavljeni, a Hrvatska trenutno sporo napreduje u njihovu postizanju i prelasku na kružno gospodarstvo te zaostaje za Europskom unijom.

3.4. Akteri u području gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj

Vlada RH zajedno sa nadležnim ministarstvom osigurava gospodarenje otpadom i njegovu učinkovitost propisivanjem mjera.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja je tijelo državne uprave nadležno za područje gospodarenja otpadom. Ono predlaže zakone propise i strateško-planske dokumente. Unutar ministarstva pitanjem otpada bavi se Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom.

Zavod za zaštitu okoliša koji djeluje pri Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja vodi informacijski sustav gospodarenja otpadom, prikuplja, objedinjava i vodi podatke i izrađuje izvješća o stanju na području gospodarenja otpadom te provodi izvješćivanje.

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost je pravna osoba s javnim ovlastima i središnje mjesto gdje se prikupljaju i ulažu izvanproračunska sredstva u programe i projekte koji se odnose na zaštitu okoliša i prirode, energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije.

Ustavnom Republike Hrvatske određeno je da jedinice lokalne samouprave obavljaju poslove iz lokalnog djelokruga kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana. Prilikom dodjeljivanja poslova lokalnog djelokruga prednost imaju ona tijela koja su najbliža građanima¹⁷. Iako djelatnost gospodarenja otpadom više nije komunalna djelatnost, ona je i dalje djelatnost kojom se neposredno ostvaruju potrebe građana.

Dužnost izvršnih tijela jedinica lokalne i područne samouprave odnosno Grada Zagreba je na svom području osigurati uvjete i provedbu propisanih mjera gospodarenja otpadom, a sporazumno mogu osigurati i zajedničku provedbu navedenih mjera.

¹⁷ Članak 129.a Ustava Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14)

U jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za područje gospodarenja otpadom nadležna su upravna tijela županija odnosno gradova i općina.

Centrima za gospodarenje otpadom upravljaju trgovačka društva koja su u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i Grada Zagreba, dok javnu uslugu sakupljanja komunalnog otpada pruža davatelj javne usluge i to; trgovačko društvo, kojem je osnivač jedna ili više jedinica lokalne samouprave na temelju odluke predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave te pravna ili fizička osoba – obrtnik na temelju koncesije.

U gospodarenje otpadom uključena su i trgovačka društva u privatnom vlasništvu te ona obavljaju poslove prijevoza otpada, trgovanja otpadom, njegovog sakupljanja i zbrinjavanja i dr.

3.5. Analiza stanja i izazovi gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj

Početak 21. stoljeća u Hrvatskoj javna usluga prikupljanja komunalnog otpada obuhvaćala je 80 % stanovništva, a tek 10 % komunalnog otpada se recikliralo, dok se 90% takvog otpada zbrinjavalo na brojnim odlagalištima. Značajan problem otpada nastao je kao posljedica neodrživog gospodarenja komunalnim otpadom koji se uglavnom odlagao na neuređena odlagališta i imao štetni utjecaj za okoliš i zdravlje ljudi.¹⁸ Od 2016. godine sve općine i gradovi u Hrvatskoj obuhvaćeni su organiziranim sakupljanjem komunalnog otpada, dok je obuhvat stanovništva u 2022. godini iznosio gotovo 100 %. Iste godine prijavljeno je 199 tvrtki davatelja javne usluge sakupljanja miješanog komunalnog otpada. Prema službenim podacima kojima raspolaže Europska unija, 2018. godine Hrvatska je među državama članicama zauzela loše 24. mjesto po stopi recikliranja komunalnog otpada. Prema podacima koji su dostupni za 2020. godinu, procijenjeno je da na godišnjoj razini u Hrvatskoj nastane oko 6 milijuna tona otpada. U 2021. godini imamo 20 % povećanje otpada kojeg su prijavili proizvođači otpada u odnosu na 2020. godinu, a obrađeno je 17 % više otpada u odnosu na raniju godinu. Prema prikupljenim prijavama davatelja javnih usluga, reciklažnih dvorišta, trgovina na malo, obrađivača otpada i dodatnih procjena, u 2021. godine prijavljena količina komunalnog otpada iznosi više od 1.700.000 tona. Najveći postotak neopasnog otpada nastaje u Gradu Zagrebu, Istarskoj i Varaždinskoj županiji. Prema podacima Izvješća o komunalnom otpadu za 2022. godinu koje je sastavilo Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, u 2022.

¹⁸ Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)

godini ukupna količina nastalog komunalnog otpada povećala se za 4 % posto u odnosu na 2021. godinu te iznosi 1.844.382 tona što je najveća dosegnuta vrijednost ako promatrano razdoblje od 1995. do 2022. godine. Prema takvim podacima jedan stanovnik Hrvatske godišnje proizvede 474 kg otpada. Treba istaknuti da je Hrvatska ipak ispod prosjeka Europske unije gdje se godišnje po stanovniku proizvede 513 kg komunalnog otpada. Od 2017. godine do danas bilježimo porast udjela odvojenog sakupljanja komunalnog otpada te navedena stopa 2022. godine iznosi 46% dok preostalih 54% otpada na miješani komunalni otpad. Takav pozitivan pomak rezultat je ulaganja u infrastrukturu za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada (spremnici putem kojeg se s kućnog praga skuplja odvojeno prikupljeni otpad), reciklažna dvorišta i vozila za odvojeno prikupljanje. U posljednje dvije godine uočena je sporija dinamika porasta stope odvojeno sakupljenog komunalnog otpada budući da su uočene nečistoće u pojedinim udjelima odvojeno sakupljenog komunalnog otpada, posebno biootpada, pa se u takvim slučajevima takav otpad kategorizira kao miješani komunalni otpad. U 2022. godini 528 jedinica lokalne samouprave je provodilo odvojeno sakupljanje komunalnog otpada što je značajan porast u odnosu na 2017. godinu. No, u još 28 jedinica lokalne samouprave (njih 5% posto) u 2022. godini još nije bilo uspostavljeno odvojeno sakupljanje otpada¹⁹. Prema podacima za 2022. godinu 75% odvojeno sakupljenog komunalnog otpada je oporabljeno, dok je ostalih 25 % završilo na odlagalištima ili privremeno uskladišteno. U istoj godini komunalni otpad se u Hrvatskoj odlagao na 80 odlagališta, a u razdoblju od 2010. do 2022. godine imamo smanjenje količina odloženog komunalnog otpada za 36 %. U Zagrebačkoj županiji je u 2022. godini sakupljeno 76.933 tona komunalnog otpada u okviru javne usluge, dok je procijenjena količina otpada koja nastaje u navedenoj županiji po stanovniku 365 kg što je ispod hrvatskog prosjeka²⁰. Iz navedenog Izvješća vidljivo je da najveće količine otpada po stanovniku nastaju u Istri, Primorsko-goranskoj i Ličko-senjskoj županiji, a prate ih županije koje obuhvaćaju priobalno područje. U navedenim županijama količina otpada nastala po stanovniku je veća od Hrvatskog prosjeka što je posljedica problema i nagomilanog otpada koji nastaje ljeti za vrijeme turističke sezone kada se količine otpada višestruko povećavaju, a njihov odvoz je otežan. Veliki gradovi koji imaju mnoštvo stambenih zgrada poput Zagreba suočeni su sa situacijom kako korisnicima javne usluge osigurati naplatu po količini otpada koju predaju. Dobre rezultate u odvojenom prikupljanju otpada imamo u gradu Prelogu, Koprivnici, Osijeku od velikih gradova i na području otoka Krka. Oni su u 2022. godini jedini dosegnuli stopu od 50%

¹⁹ [Izvješće o komunalnom otpadu za 2020 \(haop.hr\)](#) - posjećeno dana 04.06.2024.

²⁰ Ibid., posjećeno dana 04.06.2024.

odvojeno prikupljenog otpada. Najlošiji rezultati po postotku odvojeno prikupljenog otpada zabilježeni su u Splitu, Zadru i Karlovcu²¹.

4. GOSPODARENJE KOMUNALNIM OTPADOM U GRADU SAMOBORU

4.1. Pravni okvir gospodarenja otpadom u Gradu Samoboru

Temeljni akt kojim je uređen sustav gospodarenja otpadom u gradu Samoboru je Odluka o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području grada Samobora (Službene vijesti Grada Samobora broj 12/22) koju je donijelo predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, Gradsko vijeće Grada Samobora. Gradsko vijeće Grada Samobora, Odlukom²² je reguliralo način pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada. Odlukom su propisani kriteriji obračuna količine miješanog komunalnog otpada, standardne veličine i druga svojstva spremnika, najmanja učestalost odvoza otpada prema područjima, obračunska razdoblja, područja pružanja javne usluge, iznos cijene obvezne minimalne javne usluge, odredbe o načinu podnošenja prigovora, odredbe o načinu pojedinačnog korištenja javne usluge i načinu korištenja zajedničkog spremnika, odredbe o prihvatljivom dokazu izvršenja javne usluge, način određivanja udjela korisnika usluge za zajedničko korištenje spremnika, kriterij za određivanje korisnika usluge u čije ime Grad Samobora preuzima obvezu sufinanciranja cijene i kriterije za umanjenje cijene javne usluge, odredbe o korištenju javne površina za prikupljanje otpada i mjestima primopredaje otpada koja su različita od obračunskog mjesta, odredbe o korištenju površina kojima upravlja Grad Samobor za potrebe kompostiranja biootpada, odredbe o količini glomaznog otpada koji se preuzima, odredbe o ugovornoj kazni i opće uvjete Ugovora s korisnicima. U prilogu navedene Odluke nalaze se Opći uvjeti Ugovora o korištenju javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području grada Samobora. Gradsko vijeće navedenu Odluku bilo je dužno dostaviti nadležnom Ministarstvu te istu objaviti u službenom glasilu kao i na svojim mrežnim stranicama, a sve u roku od 15 dana od dana njenog donošenja.

²¹ www.ekovjesnik.hr/clanak/6453/koji-su-hrvatski-gradovi-i-zupanije-2022-bili-najuspjesniji-u-odvajanju-otpada – posjećeno dana 13.06.2024.

²² Odluka o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području Grada Samobora (Službene vijesti Grada Samobora broj 12/22) (u daljnjem tekstu: Odluka)

Isto predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave donijelo je Odluku o mjerama sprječavanja nepropisnog odbacivanja otpada i mjera za uklanjanje odbačenog otpada (Službene vijesti Grada Samobora broj 1/18). Temeljen citirane Odluke Grad Samobor je ispunio svoju obvezu i uspostavio sustav za zaprimanje obavijesti o nepropisno odbačenom otpadu temeljem prijava građana.

4.2. Analiza stanja i izazovi gospodarenja otpadom u Gradu Samoboru

Samobor je jedan od najvećih gradova Zagrebačke županije koji se prostire na 251,5 km², a prema popisu stanovnika iz 2021. godine broji 37.481 stanovnika koji žive 78 naselja.

Na području grada nalazi se odlagalište otpada „Trebež“ na koje su Samoborci odlagali otpad od 1968. do 2007. godine. Odlagalište je nastalo na području napuštene šljunčare i obuhvaćalo je 37.000 m² prostora. Služilo je za odlaganje neopasnog i komunalnog otpada, a tamo je odloženo oko 300.000 m³ otpada. Navedeno odlagalište je zatvoreno 2007. godine, a sanirano sredstvima Kohezijskog fonda i Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost 2016. godine. Sanacija odlagališta bila je zahtjevna budući da se isto nalazi u vodozaštitnoj zoni vodocrpilišta Strmec pa je sanacija zahtijevala dodatni sustav zaštite kako ne bi došlo do zagađenja podzemnih voda. U Prostornom planu Grada Samobora navodi se da se na području odlagališta „Trebež“ planira oformiti međustanica u kojoj će se komunalni otpad obrađivati sabijanjem, a nakon toga će se odvoziti na konačno zbrinjavanje. „U narednom razdoblju, u planu je izgradnja Reciklažnog centra grada Samobora „Trebež“, koji je zamišljen kao složena građevina za gospodarenje otpadom čija se izgradnja predviđa u četiri etape. U sklopu navedenog centra planira se izgradnja hale za kompostiranje, sortirnice, nadstrešnice za glomazni otpad, pretovarne stanice, upravne zgrade te kotlovnice u 11 kojoj bi se biomasa (vrtni otpad, onečišćeni papir i karton) koristila kao sirovina za proizvodnju toplinske energije za zagrijavanje objekata na lokaciji Reciklažnog centra „Trebež“²³“. Danas, grad Samobor prikupljeni miješani komunalni otpad zbrinjava na dva uređena odlagališta otpada koja posjeduju odobrenje za zbrinjavanje navedenog otpada i to: odlagalište Podum u Otočcu i odlagalište Sodlo u Ogulinu.

Količina prikupljenog i deponiranog miješanog komunalnog otpada na području grada u razdoblju od 2016. do 2023. godine u stalnom je padu. Pad količine takvog otpada posljedica

²³ Izvješće Grada Samobora o provedbi Plana gospodarenja otpadom za 2023. godinu

je sve veće svijesti građana o štetnosti otpada kao i unapređenja odvojenog prikupljanja otpada. Tako je 2016. godine prikupljeno i deponirano 8849 tona miješanog komunalnog otpada, dok je 2023. količina navedenog otpada iznosila 7010 tona²⁴. Ako promatramo vrste i količine prikupljenog otpada s kućnog praga i zelenih otoka u 2023. godini, najviše je prikupljeno miješanog komunalnog otpada, zatim biorazgradivog otpada, papira i kartona, plastike i plastične ambalaže, glomaznog otpada, a najmanje je prikupljeno staklene ambalaže i odjeće. U reciklažnom dvorištu grada Samobora najviše je prikupljeno drva, stakla i staklene ambalaže, a najmanje baterija i akumulatora te električne i elektroničke opreme. Samobor je prema dostupnim podacima nadležnog Ministarstva za 2022. godinu dosegnuo stopu od 35 % odvojeno prikupljenog otpada što je među boljim rezultatima hrvatskih gradova.

Grad Samobor našao se pred izazovom promjena u sustavu gospodarenja otpadom uslijed promjena zakonskih propisa. Zbog prilagodbe novom Zakonu o gospodarenju otpadom grad Samobor je od 1. listopada 2023. uveo novi sustav gospodarenja otpadom. Cilj novog sustava gospodarenja otpadom je smanjivanje nastanka komunalnog otpada i povećanje njegovog odvajanja. Za građane grada Samobora to bi značilo čišći okoliš, bolju kontrolu otpada te pošteniji sustav naplate proizvedenog otpada uz mogućnost ušteda do kojih se dolazi povećanim odvajanjem otpada. Novi sustav obuhvaća primjenu novog Cjenika javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada na području grada Samobora, ugradnju čipova na spremnike za miješani komunalni otpad od 80, 120 i 240 litara, ugradnju otpadomjera na sve spremnike od 1100 litara i polupodzemne spremnike za miješani komunalni otpad u višestambenim zgradama te podjelu spremnika onim korisnicima koji do sada nisu imali mogućnost odvajanja biootpada, papira, plastike i metala te novi izmijenjeni raspored odvoza komunalnog otpada. Grad Samobor i pružatelj javne usluge Komunalac d.o.o. građane su prethodno informirali i educirali o predstojećim promjenama podjelom letaka pod sloganom „Budimo dobar primjer!”²⁵ te distribucijom videa o novom sustavu gospodarenja otpadom. Na kućne adrese korisnika javne usluge sakupljanja komunalnog otpada dostavljen je dopis²⁶ koji sadrži informacije o novom sustavu gospodarenja otpadom na području grada Samobora i obračunu cijene javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada, obavijest o prestanku primjene popusta na cijenu javne usluge²⁷ (budući da isti popusti nisu u skladu s novim

²⁴ Izvješće Grada Samobora o provedbi Plana gospodarenja otpadom za 2023. godinu

²⁵ Letak trgovačkog društva Komunalac d.o.o. „Budimo dobar primjer!”

²⁶ Dopis trgovačkog društva Komunalac d.o.o. od 1. rujna 2023. godine

²⁷ Obavijest trgovačkog društva Komunalac d.o.o. o prestanku primjene popusta na cijenu javne usluge od 1. rujna 2023.

zakonskim propisima), obavijest²⁸ s planiranim datumima primopredaje miješanog komunalnog otpada, biootpada, papira te plastike i metala i upute za korištenje otpadomjera putem ključa. Uz navedeni dopis pružatelj javne usluge je svojim korisnicima početkom rujna 2023. dostavio i obrazac Izjave o načinu korištenja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada²⁹ zajedno s Informacijom i uputama³⁰ o ispunjavanju navedene Izjave. Grad Samobor proveo je prije uvođenja novog sustava kampanju informiranja svojih građana i korisnika javne usluge sakupljanja komunalnog otpada dostavom dopisa s informacijama na kućne adrese korisnika, objavama na web stranicama grada i pružatelja javne usluge Komunalca Samobor, putem društvenih mreža, lokalnog radija i drugih lokalnih medija. Može se zaključiti da su građani transparentno i na vrijeme bili informirani o novom sustavu gospodarenja otpadom, da su bili educirani o načinu izračuna cijene odvoza otpada i upoznati s mogućnošću korištenja dodatnih olakšica za određene skupne korisnika. Građanima je prelazak na novi sustav olakšan i uputama koje su im dostavljene uz Izjavu o načinu korištenja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada te dostavom e-mail adrese i kontakt brojeva telefona pružatelja javne usluge na kojima su mogli zatražiti dodatne informacije. Grad Samobor je među boljim hrvatskim gradovima kada je riječ o odvajanju otpada, a uvođenjem novog sustava želi unaprijediti dosadašnji sustav te uvesti više reda i pravednosti.

4.3. Novi sustav gospodarenja otpadom u Gradu Samoboru

4.3.1. Javna usluga sakupljanja komunalnog otpada

„Javna usluga sakupljanja komunalnog otpada podrazumijeva prikupljanje komunalnog otpada na području pružanja javne usluge putem spremnika od pojedinog korisnika i prijevoz i predaju tog otpada ovlaštenoj osobi za obradu takvoga otpada“³¹. Javna usluga obavlja se u javnom interesu i uključuje: uslugu prikupljanja na lokaciji obračunskog mjesta korisnika (miješanog komunalnog otpada, biootpada, reciklabilnog komunalnog otpada i glomaznog otpada jednom godišnje), uslugu preuzimanja otpada u reciklažnom dvorištu i uslugu prijevoza i predaje otpada ovlaštenoj osobi.

²⁸ Obavijest o sakupljanju komunalnog otpada na području grada Samobora u 2023. godini

²⁹ Obrazac Izjave o načinu korištenja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada

³⁰ Informacija i upute trgovačkog društva Komunalac d.o.o. o ispunjavanju Izjave o načinu korištenja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada od 1. rujna 2023.

³¹ Članak 64. Zakona o gospodarenju otpadom (NN 84/21, 142/23)

Dužnost je izvršnog tijela jedinica lokalne samouprave i Grada Zagreba da na svom području osiguraju obavljanje javne usluge sakupljanja komunalnog otpada. Navedena javna usluga mora se obavljati na kvalitetan, postojan i ekonomski učinkovit način, nastojeći izbjegavati neopravdano visoke troškove, poštujući načela održivog razvoja i zaštite okoliša uz javnost rada s ciljem odvojenog sakupljanja miješanog komunalnog otpada iz kućanstva i drugih izvora, biootpada i glomaznog otpada iz kućanstva kao i reciklabilnog i opasnog komunalnog otpada. Područje na kojem se pruža javna usluga obuhvaća područje jedinice lokalne samouprave odnosno Grada Zagreba.

U sklopu javne usluge sakupljanja komunalnog otpada u gradu Samoboru, na kućnom pragu se odvojeno prikuplja miješani komunalni otpad, papir, plastika i metal te biotpad putem spremnika koji su podijeljeni korisnicima javne usluge. Grad Samobor je teritorij grada Samobora za potrebe odvoza komunalnog otpada podijelio na tri područja i Odlukom propisao najmanju učestalost odvoza otpada prema navedenim područjima. Iznimno, u pojedinim naseljima grada zbog specifičnih uvjeta i manjih gabarita prometnica, korisnici javne usluge otpad odlažu u postavljene kontejnere. Uglavnom su to brdska i teže pristupačna naselja.

Za odvojeno sakupljanje otpada uređeno je reciklažno dvorište u Samoboru na Hrastinskoj cesti gdje je korisnicima javne usluge omogućeno preuzimanje, razvrstavanje i privremeno skladištenje odvojeno sakupljenog otpada i to starih akumulatora, baterija, zauljenih filtera i krpa, stakla, plastike, papira i kartona, metala, fluorescentnih cijevi, motornih i jestivih ulja te zauljene ambalaže, ostataka istrošenih kemijskih sredstava, starih guma, drvenog i tekstilnog otpada, EE otpada te zelenog otpada, dok na 76 lokacija u gradu postoje „zeleni otoci“ na kojima je moguće odložiti plastiku, staklo, metal, papir i tekstil.

Građani imaju dodatnu mogućnost odlaganja manjih količina otpada koje se odvojeno prikupljanju u mobilno reciklažno dvorište koje u pravilu tijekom mjeseca svibnja i rujna obilazi mjesne odbore prema posebnom rasporedu.

Glomazni otpad korisnici mogu predati u reciklažnom dvorištu ili na lokaciji korisnika javne usluge bez naknade jednom godišnje u količini od 5 m³, uz prethodno ispunjeni zahtjev, dok se više od jedne predaje glomaznog otpada u godini dodatno naplaćuje.

Građanima grada Samobora tj. korisnicima pružanja javne usluga sakupljanja komunalnog otpada s područja Grada osigurani su dobri uvjeti za odvojeno sakupljanje i predaju otpada kako bi se na taj način smanjila količina miješanog komunalnog otpada i povećala količina odvojeno sakupljenog otpada. Na taj način građani grada Samobora imaju

moгуćnost, ali ujedno i dužnost doprinijeti ispunjenju obveze Republike Hrvatske vezano uz odvojeno sakupljanje i recikliranje otpada te smanjenje ukupne kolićine komunalnog otpada koji se odlaže na odlagališta. Zadnjih godina grad Samobor pokazuje dobre rezultate i povećava kolićinu odvojeno sakupljenog komunalnog otpada te može poslužiti kao dobar primjer mnogim drugim hrvatskim gradovima, ali istovremeno ima prostora za ućenje od gradova koji postižu najbolje rezultate na tom području.

4.3.2. Davatelj javne usluge

„Na području grada Samobora organizirano sakupljanje i odvoz komunalnog otpada koji nastaje u domaćinstvima obavlja trgovaćko društvo Komunalac d.o.o., Ulica 151. samoborske brigade HV 2, Samobor, sukladno Odluci o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području grada Samobora“³². Trgovaćko društvo Komunalac d.o.o. iz Samobora posluje već 71 godinu te na području Grada uspješno obavlja i mnoge druge komunalne djelatnosti iz lokalnog djelokruga. Komunalac d.o.o. obavlja navedenu javnu uslugu na temelju Odluke Gradskog vijeća o dodjeli obavljanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada. Grad Samobor je osnivać trgovaćkog društva Komunalac i stopostotni vlasnik, a navedeno trgovaćko društvo kao davatelj javne usluge istu pruža na cijelom administrativnom području grada. Dužnosti davatelja javne usluge propisane su zakonom.

4.3.3. Korisnik javne usluge

„Korisnik javne usluge na području pružanja usluge je vlasnik nekretnine odnosno vlasnik posebnog dijela nekretnine i korisnik nekretnine odnosno posebnog dijela nekretnine kada je vlasnik nekretnine odnosno posebnog dijela nekretnine obvezu plaćanja ugovorom prenio na tog korisnika i o tome obavijestio davatelja usluge ili stvarni korisnik nekretnine“³³. Zakon korisnike razvrstava u dvije kategorije: korisnik kućanstvo i korisnik koji nije kućanstvo, ovisno o načinu korištenja nekretnine te ujedno propisuje dužnosti korisnika javne usluge.

„Organiziranim odvozom miješanog komunalnog otpada na dan 31.12.2023. obuhvaćeno je 13749 korisnika, od koji su 12836 korisnika u domaćinstvima i 913 korisnika u poslovnim prostorima (111 ima ugovor za odvoz otpada putem kontejnera od 1100 l) te je stalno

³² Izvješće Grada Samobora o provedbi Plana gospodarenja otpadom za 2023. godinu

³³ Članak 70. Zakona o gospodarenju otpadom (NN 84/21, 142/23)

prisutna revizija korisnika na području grada³⁴. Sa svakim korisnikom se sklapa Ugovor o pristupanju kako bi se utvrdio obveznik plaćanja skupljanja, odvoza i zbrinjavanja komunalnog otpada. S obzirom na broj stanovnika grada Samobora može se zaključiti da ima veliki broj „registriranih“ korisnika ove javne usluge.

4.3.4. *Financiranje javne usluge*

Javna usluga sakupljanja komunalnog otpada financira se iz sredstava prikupljenih naplatom cijene navedene usluge i ugovorne kazne, a može se financirati iz proračuna jedinice lokalne samouprave i drugih izvora.

4.3.5. *Cijena javne usluge*

Strukturu i način određivanja cijene javne usluge propisuje zakon kao i dužnost pokrića troškova pružanja javne usluge plaćanjem navedene cijene. Strukturu cijene čini cijena za količinu predanog miješanog komunalnog otpada i cijena obvezne minimalne javne usluge³⁵. Količinu predanog miješanog komunalnog otpada čini masa otpada ili volumen spremnika predanog otpada (varijabilni dio cijene), dok je cijena obvezne minimalne javne usluge (fiksni dio cijene) iznos koji se plaća radi osiguravanja ekonomski održivog poslovanja, sigurnosti, redovitosti i kvalitete pružanja usluge i ispunjenja svrhe sakupljanja komunalnog otpada. Cijena minimalne javne usluge je zapravo operativni trošak koji se odnosi na sustav organizacije odvoza otpada te je zakonska obveza da bude za jednaka za sva kućanstva, neovisno o površini stambenog prostora ili članova kućanstva. Iz cijene javne usluge za količinu predanog miješanog komunalnog otpada naplaćuju se troškovi zbrinjavanja otpada u centrima za gospodarenje otpadom. Bitno je napomenuti da se korisnicima naplaćuje samo odvoz miješanog komunalnog otpada, odnosno ono što ostaje i nije moguće reciklirati.

Fiksni dio tj. cijenu obvezne minimalne javne usluge propisao je Grad Samobor Odlukom³⁶ koju je donijelo Gradsko vijeće. Fiksni dio cijene jedinstven je na čitavom području Grada Samoboru. Za kategoriju korisnika Kućanstvo iznosi 9,38 eura mjesečno, bez PDV-a, a

³⁴ Izvješće Grada Samobora o provedbi Plana gospodarenja otpadom za 2023. godinu

³⁵ Članak 75. stavak 2. Zakona o gospodarenju otpadom (NN 84/21, 142/23)

³⁶ Odluka o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području grada Samobora (Službene vijesti Grada Samobora broj 12/22)

za kategoriju korisnika koji nije kućanstvo iznosi 10,60 eura, bez PDV-a. Na navedene cijene obračunava se još dodatno PDV po stopi od 13%.

Varijabilni dio tj. cijenu za količinu predanog miješanog komunalnog otpada određuje davatelj usluge, Komunalac d.o.o. Cjenik za prikupljanje miješanog komunalnog otpada je opći akt. Komunalac d.o.o., kao davatelj usluge i donositelj Cjenika za pružanje javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada na području grada Samobora³⁷ (u daljnjem tekstu Cjenik), je prije primjene novog Cjenika, ispunio svoju zakonsku obvezu te zatražio suglasnost izvršnog tijela jedinice lokalne samouprave. Gradonačelnica Grada Samobora, Petra Škrobot, je zaključkom od 6. rujna 2023. godine dala suglasnost trgovačkom društvu Komunalac d.o.o. na prijedlog Cjenika.

Prethodno je trgovačko društvo Komunalac d.o.o. provelo javno savjetovanje o prijedlogu cijena javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada na području grada Samobora s ciljem dobivanja povratnih informacija javnosti o predloženim izmjenama cijena³⁸. Savjetovanje je provedeno putem interneta i trajalo je 30 dana od 07. srpnja do 07. kolovoza 2023. godine. Zaprimljeno je sedam očitovanja javnosti, od čega su fizičke osobe podnijele 6 očitovanja, a gradska četvrt jedno. Zanimljivo je da niti jedan prijedlog javnosti nije prihvaćen. Očitovanja javnosti različitog su sadržaja, ali uglavnom usmjerena na činjenicu da bi se cijena odvoza miješanog komunalnog otpada trebala obračunavati prema količini predanog otpada, da se isti važe, a ne prema broju otvaranja otpadomjera, odnosno volumenu spremnika. Razlog tome vide u činjenici da ukoliko imaju malo miješanog otpada za baciti i čekaju da napune kantu (kako bi uštedjeli na odvozu) taj otpad će se usmrđjeti, posebno ljeti. Sudionici ističu da je vidljivo da će doći do znatnog povećanja cijena. S obzirom na broj korisnika javne usluge odaziv na provedenom savjetovanju je bio slab, gotovo nikakav.

Prema navedenom Cjeniku, cijena jednog pražnjenja spremnika po litri bez PDV-a iznosi 0,018 eura te je ista za obje kategorije korisnika (korisnike kućanstvo i korisnike koji nisu kućanstvo). Ukupan iznos varijabilnog dijela cijene ovisi o dva faktora: volumenu spremnika koji je korisnik zadužio i broju pražnjenja istog spremnika unutar obračunskog razdoblja. S obzirom na navedeno na fiksni dio cijene korisnici ne mogu utjecati, budući da je zakonom propisano da je jednak za sve korisnike, no na iznos varijabilnog dijela cijene korisnici

³⁷ Cjenik za pružanje javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada na području grada Samobora od 13. rujna 2023.

³⁸ Izvješće o provedenom savjetovanju s javnošću o prijedlogu Cjenika javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada na području grada Samobora od 30. kolovoza 2023. godine.

moгу utjecati, ovisno o volumenu zaduženog spremnika kojeg koriste i broju pražnjenja spremnika, odnosno za one koji otpad odlažu u zajedničke spremnike, koliko puta koriste otpadomjer i odvajaju li otpad. Dakle, korisnik iznošenjem spremnika na pražnjenje na javnu površinu sam regulira broj odvoza unutar obračunskog razdoblja. Kvalitetnim odvajanjem otpada i manjim brojem korištenja otpadomjera ili iznošenja spremnika na pražnjenje, korisnici mogu utjecati na količinu miješanog komunalnog otpada, a time i smanjiti varijabilni dio cijene javne usluge tj. svoj mjesečni iznos računa za navedenu uslugu. Na taj način potiče se i motivira korisnike da smanje količine miješanog komunalnog otpada i otpad što je više moguće odvajaju. Odvojeno sakupljeni otpad mogu predati bez naknade na kućnom pragu, na zelenim otocima ili u reciklažnom dvorištu.

Korisnici mogu sami vrlo lako izračunati cijenu javne usluge. Na primjer, ako je korisnik svrstan u kategoriju kućanstvo i ima zadužen spremnik od 120 l koji je u obračunskom razdoblju od mjesec dana dva puta iznio na pražnjenje, onda je u tom mjesecu predao volumen otpada od 240 l (2 puta po 120 l). Volumen otpada od 240 litara pomnoži se s cijenom jednog pražnjenja spremnika po litri koja iznosi 0,018 eura po litri ($240 \text{ l puta } 0,018 \text{ eura} = 4,32 \text{ eura}$ bez PDV-a). Dobiveni iznos je iznos varijabilnog dijela cijene (koji ne mora svaki mjesec iznositi isto jer ovisi o broju pražnjenja). Na navedeni iznos pribraja se fiksni dio cijene javne usluge u iznosu od 9,38 eura te se dolazi do iznosa od 13,70 eura na koji se još obračunava PDV po stopi od 13 %, odnosno dodaje se iznos PDV-a od 1,78 eura i tako se dobije ukupan iznos cijene odvoza komunalnog miješanog otpada u iznosu od 15,48 eura. Ako je korisnik iznio isti spremnik na pražnjenje četiri puta mjesečno (ako se miješani komunalni otpad odvozi jednom tjedno, onda je to unutar mjesec dana u pravilu četiri puta) onda ukupan iznos cijene za jedno obračunsko razdoblje iznosi 19,24 eura.

Usporedbe radi, do listopada 2023. godine bio je na snazi drugačiji režim izračuna cijena. U skladu sa Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19 i 98/19) i Odlukom o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada (Službene vijesti Grada Samobora – br. 8/19) strukturu cijene javne usluge činila je cijena javne usluge za količinu predanog miješanog otpada i cijena minimalne javne usluge. Cijena javne usluge (CJU) obračunavala se na temelju evidencije o količini predanog miješanog komunalnog otpada. Cijena se mogla korigirati svake godine i to cijena minimalne javne usluge na temelju financijskog izvješća i godišnjeg plana ulaganja u opremu i vozila davatelja javne usluge i cijena odlaganja otpada po litri na temelju troškova odlaganja i obrade miješanog komunalnog otpada. Cijena javne usluge za predani miješani

komunalni otpad (C) za sve se korisnike obračunavala na temelju predanog volumena miješanog komunalnog otpada u obračunskog razdoblju. Za volumen jedne litre miješanog komunalnog otpada plaćala se cijena od 0,03 kune, što primjerice znači da je cijena jednog pražnjenja spremnika volumena od 120 litara iznosila 3,60 kuna. U navedenom periodu spremnici/kante za odvoz otpada nisu bili čipirani i nije se evidentirao broj odvoza miješanog komunalnog otpada od pojedinog korisnika u mjesecu, pa je kao kriterij za izračun cijene javne usluge za predanu količinu miješanog komunalnog otpada (danas poznato kao varijabilni dio cijene) bio volumen spremnika koji je korisnik zadužio i minimalni broj pražnjenja istih tih spremnika sadržan u rasporedu odvoza otpada u pojedinom Području. Cijena obvezne minimalne javne usluge (CMJU) za obje kategorije korisnika (kućanstvo i nije kućanstvo) bila je jednaka i iznosila je 56,16 kuna bez PDV-a. Cijena odvoza za spremnik od 120 l za jedno obračunsko razdoblje u tom slučaju iznosila je 73,45 kuna s PDV-om, dakle oko 10 eura, neovisno o tome koliko je puta spremnik predan na pražnjenje.

Po trenutno važećem Cjeniku za spremnik iste veličine i četiri odvoza otpada u obračunskog razdoblju korisnik plaća 19,24 eura, dakle duplo skuplje u odnosu na period koji je prethodio primjeni novog Cjenika budući da je veći iznos cijene minimalne javne usluge i puno je veća cijena jednog pražnjenja spremnika od 120 l.

4.3.6. Obračunsko razdoblje

Obračunsko razdoblje, zakonom je određeno kao razdoblje na koje se odnosi obračun iznosa cijene javne usluge.

Odlukom je određeno obračunsko razdoblje kroz kalendarsku godinu u trajanju od mjesec dana, što znači da počinje prvoga dana u mjesecu, a završava zadnjega dana u istome mjesecu, kao i za većinu drugih pruženih javnih usluga. Dakle, obračunsko razdoblje je mjesec dana.

4.3.7. Područje odvoza otpada

Grad Samobor je za potrebe pružanja javne usluge odvoza komunalnog otpada teritorij grada podijelio na tri područja. Područje I obuhvaća uže područje grada Samobora, Područje II obuhvaća teritorij većine mjesnih odbora tj. naselja odnosno šire područje grada, dok Područje III obuhvaća područja mjesnih odbora tj. naselja najudaljenijih od užeg centra grada te se isto područje proteže na brdskim, udaljenijim i teže dostupnim mjestima s prometne perspektive.

Odlukom su imenom pobrojena naselja i područja u koja ta naselja pripadaju. Učestalost odvoza komunalnog otpada ovisi o tome u koje područje je određeno naselje svrstano. Najčešći odvoz mješovitog i odvojeno sakupljenog otpada je iz Područja I (npr. miješani komunalni otpad najmanje jednom tjedno, a papir, plastika i metal najmanje jednom u obračunskom razdoblju), dok je nešto rjeđi raspored odvoza navedenih vrsta otpada iz Područja III (npr. miješani komunalni otpad najmanje jednom u obračunskom razdoblju, a papir, plastika i metal najmanje jednom u tri uzastopna obračunska razdoblja). Takav raspored odvoza otpada može se pripisati i broju stanovnika pojedinih naselja u gradu, budući da u naseljima bližim centru grada živi brojčano puno više stanovnika pa samim time nastaje i mnogo više otpada kojeg treba sakupiti i osigurati odvoz, od mjesta u brdovitim predjelima i prema Žumberku udaljenijim od centra Samobora gdje je sve manje stanovnika, a samim time i manja potreba za odvozom otpada.

Plan odvoza komunalnog otpada tj. raspored s planiranim datumima primopredaje miješanog komunalnog otpada, biootpada, papira, plastike i metala prema područjima, vrstama otpada i kategorijama korisnika Komunalac d.o.o. kao davatelj javne usluge dostavlja korisniku do kraja prosinca tekuće kalendarske godine za iduću kalendarsku godinu. Primopredaja komunalnog otpada obavlja se u vremenskom razdoblju od 6 do 21 sat, pa su korisnici usluge dužni spremnike na dan odvoza iznijeti do 6 sati. U rasporedu su vrlo detaljno i pregledno navedeni dani odvoza miješanog komunalnog otpada, te dani u mjesecu i datumi odvoza biootpada, plastike, metala i papira. Raspored sadrži i datume zamjenskih termina odvoza za pojedine vrste otpada, ako u dan kada se pojedini otpad treba odvoziti prema redovitom rasporedu pada državni praznik ili blagdan. U planu³⁹ za 2024. godinu su sadržane detaljne upute o postupanju s miješanim i reciklabilnim komunalnim otpadom, biootpadom i opasnim komunalnim otpadom. Plan je ujedno i edukativnog karaktera budući da educira građane koje vrste otpada se odlažu u spremnike za miješani komunalni otpad i biootpad. Nadalje, plan sadrži upute za preuzimanje komunalnog i glomaznog otpada za zahtjev korisnika javne usluge te upute o načinu podnošenja prigovora u skladu sa Zakonom o zaštiti potrošača (NN 19/22 i 59/23).

Osim dostave na kućnu adresu korisnika javne usluge, raspored je dostupan na službenim internetskim stranicama Komunalca d.o.o. i grada Samobora te u programu lokalnog radija, Radio Samobora. Na isti način su korisnici obaviješteni o svim izmjenama u rasporedu, što je bio slučaj ove godine kada je zbog parlamentarnih izbora srijeda bila neradni dan, a što

³⁹ Obavijest trgovačkog društva Komunalac d.o.o. o sakupljanju komunalnog otpada na području grada Samobora u 2024. godini

se nije moglo predvidjeti niti sa sigurnošću utvrditi prošle godine u vrijeme sastavljanja rasporeda odvoza otpada. Svaki korisnik javne usluge se može na njemu najlakši i najbrži način lako i brzo informirati o danu i datumu odvoza otpada sa svog obračunskog mjesta, pa se ne može ispričati da je nagomilani i neodvezeni otpad posljedica nepoznavanja i nedostupnosti rasporeda odvoza pojedinih vrsta otpada ili loše organizacije davatelja javne usluge.

Otpad koji se odvojeno prikuplja na zelenim otocima ne odvozi se prema unaprijed utvrđenom rasporedu, već ovisno o dinamici punjenja spremnika ili po dojavi građana u najkraćem mogućem roku po dojavi.

4.3.8. Spremnici za sakupljanje otpada

Spremnici za prikupljanje različitih vrsta komunalnog otpada već su ranije podijeljeni korisnicima na obračunska mjesta korisnika.

Za miješani komunalni otpad na području grada Samobora koriste se spremnici tj. kante od 80, 120 i 240 litara, spremnici od 1100 litara i polupodzemni spremnici. Kante za sve vrste otpada djelatnici davatelja javne usluge dostavili su na obračunska mjesta korisnika, čime za korisnike nisu proizašli nikakvi drugi vremenski niti financijski troškovi te poteškoće u transportu spremnika. Prije uvođenja novog sustava gospodarenja otpadom i primjene novog Cjenika davatelj usluge je sve kante za miješani komunalni otpad čipirao. Svrha čipiranja je očitavanje broja odvoza miješanog komunalnog otpada koji se uračunava u varijabilni dio cijene, što znači da se u svrhu naplate otpada evidentira samo volumen spremnika za miješani komunalni otpad, a spremnici za reciklabilni otpad se ne evidentiraju prilikom pražnjenja budući da se za te vrste otpada ne vrši naplata. Dakle, ukoliko korisnik iznese kantu u vrijeme odvoza prema unaprijed utvrđenom rasporedu, ista kanta će biti očitana putem čipa, koji se u obliku sata nalazi na ruci svakog djelatnika koji vrši uslugu sakupljanja komunalnog otpada, te će se cjelokupni volumen kante uračunati u varijabilni dio cijene kao jedno pražnjenje. Djelatnici davatelja javne usluge vrlo su spretni i brzo su svladali čitanje kanti putem čipa, pa očitanjem broja odvoza otpada nije došlo do zastoja, kašnjenja odvoza ili drugih poteškoća.

Iznimno, miješani komunalni otpad moguće je prikupiti i predati na odvoz u standardiziranim plastičnim vrećama volumena 120 l (u slučaju da korisnik nema mogućnost smještaja spremnika u vlastitom prostoru ili u određenom trenutku ima količinu otpada koja premašuje kapacitet zaduženog spremnika). Navedene vreće mogu se nabaviti kod davatelja

usluge te se naplatom posebne cijene navedene vreće plaća javna usluga sakupljanja komunalnog otpada.

Prije uvođenja novog sustava gospodarenja otpadom na sve spremnike od 1100 litara i polupodzemne spremnike ugrađeni su otpadomjeri tj. uređaji koji evidentiraju odlaganje otpada za svakog korisnika zasebno. Otpadomjere na spremnicima od 1100 litara korisnici otvaraju putem ključa koji je dodijeljen svakom korisniku posebno. Korisnici u pretinac otpadomjera mogu pri jednom otvaranju odložiti volumen miješanog komunalnog otpada od 30 litara. Otpadomjeri u polupodzemnim spremnicima otvaraju se putem kartice dodijeljene svakom korisniku, a volumen njihovog pretinca za odlaganje navedene vrste otpada iznosi 25 litara. Korištenjem ključa ili kartice za otpadomjere evidentira se koji je točno korisnik i koliko puta predao miješani komunalni otpad te se na temelju toga formira varijabilni dio cijene javne usluge.

Za biotpad korisnicima su podijeljene smeđe kante volumena od 120, 240 ili 1100 litara, za papir plave kante volumena 240 i 1100 litara, a za plastiku i metal žute kante volumena 240 i 1100 litara.

Iznimno, kao i miješani komunalni otpad navedene vrste otpada mogu se prikupljati putem standardiziranih plastičnih vreća volumena 120 litara.

Važno je napomenuti da građani koji žive u višestambenim objektima u gradu miješani komunalni otpad predaju putem zajedničkih spremnika sa otpadomjerima, dok se građanima koji žive u obiteljskim kućama otpad odvozi s kućnog praga gdje oni iznose spremnike s otpadom.

4.3.9. Sufinanciranje cijene javne usluge

Novi Zakon o gospodarenju otpadom nije predvidio popuste za korisnike javne usluge, kao što je to bio slučaj ranije. Početkom primjene novog Cjenika, korisnicima su se prestali obračunavati navedeni popusti za koje više nema pravne osnove (npr. popust od 15 % za dvočlana domaćinstva koja su koristila spremnik od 80 l ili popust od 50 % na naknadu za prikupljanje otpada zbog blizine odlagališta Trebež za korisnike u naseljima oko odlagališta Trebež, budući da je isto ranije sanirano).

Međutim, novom Zakonom o gospodarenju otpadom predviđena je mogućnost da se korisnicima javne usluge izađe u susret i sufinancira cijene javne usluge. Grad Samobor je

iskoristio tu mogućnost te je Odlukom propisao kriterije za određivanje korisnika kojima će sufinancirati cijenu javne usluge. Tako Grad Samobor sufinancira cijenu javne usluge tj. plaća fiksni dio cijene za korisnike koji su na temelju Odluke o komunalnoj naknadi i posebnim propisima oslobođeni plaćanje komunalne naknade i korisnike koji primaju zajamčenu minimalnu naknadu u skladu s propisima iz područja socijalne skrbi, a na temelju podataka prikupljenih od nadležnog Centra za socijalnu skrb. Navedene kategorije korisnika obvezne su platiti samo cijenu varijabilnog dijela. Nadalje, sukladno zakonskoj mogućnosti, Grad sufinancira cijenu usluge za korisnike kategorije kućanstvo, koji u svom kućanstvu imaju malo dijete do dvije godine starosti ili za one čiji član kućanstva koriste pelene za inkontinenciju. Pravo na sufinanciranje u oba slučaja, ostvaruje se nakon podnesenog zahtjeva za sufinanciranje. Iznos subvencije je u visini 50% varijabilnog dijela (npr. ukoliko u obračunskom razdoblju korisnik spremnik iznesete na pražnjenje četiri puta, platit će dva pražnjenja, dok će mu preostala dva sufinancirati grad). Odgovarajuće obrasce za sufinanciranje cijene javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada na području Grada Samobora za obje navedene kategorije moguće je pronaći na službenim internetskim stranicama Grada i službenim stranicama trgovačkog društva Komunalac d.o.o. ili ih se osobno može preuzeti u prostorijama Grada, a zahtjev se predaje putem elektroničke pošte (posebno otvorene u svrhu predaje navedene vrste zahtjeva), poštom na adresu Grada ili osobno na urudžbeni zapisnik Grada. Uz zahtjev za kućanstvo s djetetom do dvije godine starosti potrebno je priložiti dokaz o prebivalištu za podnositelja zahtjeva, dokaz o prebivalištu za dijete, rodni list ili izvadak iz matice rođenih djeteta za koje se podnosi zahtjev i račun trgovačkog društva Komunalac d.o.o. iz kojeg je vidljiva šifra obveznika. Uz zahtjev za sufinanciranje cijene javne usluge kućanstva čiji član koristi pelene za inkontinenciju potrebno je uz ispunjeni zahtjev priložiti dokaz o prebivalištu za podnositelja zahtjeva, potvrdu liječnika o potrebi korištenja pelena iz zdravstvenog razloga i račun trgovačkog društva Komunalac d.o.o. iz kojeg je vidljiva šifra obveznika, ako je podnositelj zahtjeva ujedno i član kućanstva koji koristi pelene. Ako je podnositelj zahtjeva korisnik usluge za člana kućanstva koji koristi pelene za inkontinenciju uz navedeno potrebno je još priložiti i dokaz o prebivalištu za člana kućanstva koji koristi navedene pelene. Zahtjev za članove kućanstva koji koriste pelene za inkontinenciju podnose se jednom godišnje i vrijede do kraja kalendarske godine, kada je opet potrebno podnijeti zahtjev za iduću godinu.

4.3.10. Umanjivanje cijene javne usluge

Dodatni popust na cijenu mogu ostvariti oni korisnici koji provode kompostiranje biootpada. Korisnici su imali mogućnost očitovati se o kompostiranju biootpada u Izjavi o načinu korištenja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada koja je bila dostavljena korisnicima početkom rujna 2023. godine. U Odluci su navedeni iznosi za koje će se korisnicima javne usluge kategorije kućanstvo s Područja I, II i III umanjiti cijena javne usluge na mjesečnim računima za sva obračunska razdoblja tijekom kojih korisnik vrši kompostiranje biootpada (mjesečni iznos od 0,88 eura bez PDV-a za korisnike s Područja I, mjesečni iznos od 1,77 eura bez PDV-a za korisnike s Područja II, mjesečni iznos od 2,65 eura bez PDV-a za korisnike s Područja III). Korisnik za kompostiranje biootpada može koristiti vlastiti komposter, komposter Davatelja usluge ili komposište tj. kompostne hrpe koje ne smiju biti veće od 2 m³, iz njih se ne smije širiti neugodan miris i moraju biti od granice susjedne parcele smještene najmanje 2 metra. Korisnici koji kompostiraju otpad podliježu nadzoru djelatnika trgovačkog društva Komunalac d.o.o. kao davatelja usluge ili drugih osoba ovlaštenih za nadzor. Na njihov zahtjev korisnici su im dužni omogućiti pristup na svoju nekretninu i uvid u stanje kompostera i provedbu kompostiranja na obračunskom mjestu korisnika. Ukoliko korisnici krše odredbe Odluke vezane za kompostiranje biootpada (ne koriste komposter, bacaju biootpad u spremnik za neku drugu vrstu komunalnog otpada) gube pravo na umanjenje cijene javne usluge za mjesec u kojem je kršenje utvrđeno. Ukoliko davatelj usluge ili osoba koja vrši nadzor bude spriječena u vršenju nadzora nad kompostiranjem biootpada na obračunskom mjestu korisnika, navedeni korisnik trajnog gubi pravo na umanjene cijene javne usluge po navedenoj osnovi.

Pravo na popust za kompostiranje biootpada u mjesečnom iznosu od 1,50 eura bez PDV-a imaju korisnici kojima nije osigurana predaja biootpada na obračunskom mjestu korisnika, već biootpad predaju na mjestu primopredaje udaljenom više od 150 m od obračunskog mjesta.

Na ovakav način se želi potaknuti korisnike javne usluge da izdvajaju biootpad koji nastaje u njihovim kućanstvima, smanje količinu miješanog komunalnog otpada i u konačnici smanje iznos svojih mjesečnih računa. Korisnici mogu izabrati neki od naprijed navedenih načina na koji će kompostirati svoj biootpad. Tako korisnici koji žive u gradskim naseljima svoj biootpad najčešće odlažu u smeđe spremnike koje su zadužili ili odvozom biootpada na reciklažno dvorište, dok stanovnici koji žive u ruralnim područjima i imaju svoje okućnice i vrtove najčešće kompostiraju putem kompostera ili kompostnih hrpa.

4.3.11. Ugovorna kazna

Ugovornu kaznu dužan je platiti korisnik usluge davatelju usluge ukoliko ne ispunjava ili neredovito ispunjava svoje obveze. Iznos ugovorene kazne za svako pojedino postupanje iskazuje se na računu kao posebna stavka, a mora biti razmjeran troškovima uklanjanja posljedica takvog postupanja te može najviše iznositi godišnji iznos cijene obvezne minimalne javne usluge obračunate korisniku.

Odlukom su propisane situacije u kojima korisnik usluge plaća ugovornu kaznu i iznosi navedene kazne. Korisnik usluge platit će ugovornu kaznu ako ne koristi javnu usluga na području na kojem se nalazi nekretnina korisnika na način da proizvedeni komunalni otpad predaje putem zaduženog spremnika, ne omogućiti trgovačkom društvu Komunalac d.o.o. pristup spremniku na mjestu primopredaje otpada kad to mjesto nije na javnoj površini, postupa s otpadom na obračunskom mjestu na način koji dovodi u opasnost ljudsko zdravlje i dovodi do rasipanja otpada oko spremnika i uzrokuje pojavu neugode drugoj osobi zbog mirisa otpada, odbija odgovarati za postupanje s otpadom i spremnikom na obračunskom mjestu korisnika usluge, ne predaje opasni komunalni otpad u reciklažno dvorište ili mobilno reciklažno dvorište odnosno postupa suprotno propisu kojim se uređuje gospodarenje posebnom kategorijom otpada, ne predaje odvojeno miješani komunalni otpad, reciklabilni komunalni otpad, biootpad, opasni komunalni otpad i glomazni otpad. Ukoliko davatelj usluge procijeni da korisnik usluge zbog svoje neinformiranosti krši svoje obveze, može mu umjesto naplate ugovorne kazne, izdati pisanu opomenu. Plaćanje ugovorne kazne isključuje pravo na popuste odnosno umanjenje cijene javne usluge koju korisnik ima po ranije navedenim osnovama.

Trgovačko društvo Komunalac d.o.o. nakon uvođenja novog sustava naplate odvoza komunalnog miješanog otpada korisnicima koji nisu zadužili ključ ili karticu za otključavanje otpadomjera poslalo je opomene jer nepreuzimanjem kartice odnosno ključa nisu ispunili osnovni uvjet da proizvedeni miješani komunalni otpad predaju putem zaduženog spremnika. Na taj način korisnici su upozoreni na dužnost da miješani komunalni otpad koji proizvedu predaju putem zaduženog spremnika. Ugovorne kazne poslane su korisnicima koji ni nakon opomene nisu preuzeli ključ ili karticu.

4.3.12. Novi sustav odvoza glomaznog otpada

Tijekom ranijih godina, koje su prethodile novom sustavu gospodarenja otpadom, glomazni otpad se organizirano sakupljao po gradskim naseljima i mjesnim odborima po posebnom rasporedu, na način da su djelatnici davatelja usluge na nekoliko mjesta unutar pojedinog naselja ili mjesnog odbora u točno određene dane dovezli i postavili zelene kontejnere za glomazni otpad. Takav način sakupljanja glomaznog otpada bio je dosta neorganiziran, a pokazao je i ljudski nemar budući da su stanovnici te kontejnere punili osim sa otpadom koji spada u kategoriju glomaznog otpada i raznim drugim štetnim, opasnim i zapaljivim otpadom poput kanta s bojama, uljima, smolom, gumama i dr.. Na takvim javnim mjestima u naseljima oko kontejnera gdje je bilo predviđeno sakupljanje glomaznog otpada vladao je nered i smrad odbačenog otpada, a često su se skupljale razne kategorije građana koji se bave sakupljanjem i preprodajom otpada pa je sadržaj iz kontejnera znao biti pobacan svuda uokolo, čime je došlo i do zagađivanja okoliša.

S vremenom se sustav odvoza glomaznog otpada uredio i poboljšao te se glomazni otpad počeo odvoziti sa kućnog praga korisnika javne usluge. Do uvođenja novog sustava gospodarenja otpadom odnosno do konca 2023. godine svako naselje ili mjesni odbor imao je određen jedan tjedan u godini kada se moglo predati glomazni otpad na kućnom pragu po prethodno podnesenom zahtjevu.

Pravo na besplatno preuzimanje do 5 m³ glomaznog otpada s kućnog praga imaju samo oni korisnici javne usluge koji pripadaju u kategoriju kućanstvo. U 2024. godini uveden je novi sustav odvoza glomaznog otpada s kućnog praga korisnika, koji je bolji za korisnike, budući da svako naselje ili mjesni odbor ima određen po jedan datum u šest različitih mjeseci kada ima mogućnost predati glomazni otpad. „Za razliku od prošle godine kada su svaka gradska četvrt i naselje imali određen jedan tjedan u godini kada su mogli predati glomazni otpad na kućnom pragu, ove će godine svaka gradska četvrt i naselje imati određen po jedan datum u šest različitih mjeseci kada će imati mogućnost predati glomazni otpad. Time će korisnici imati na raspolaganju više termina u godini i koristiti onaj koji im najviše odgovara“⁴⁰. Korisnici imaju na raspolaganju više termina odvoza i mogu koristiti onaj koji im najviše odgovara. Na taj način se više potiče korisnike na organizirano odlaganje glomaznog otpada te se nastoji spriječiti neovlašteno odlaganje otpada, budući da još uvijek ima mnogo nesavjesnih građana koji takav

⁴⁰ www.komunalac-samobor.hr/komunalac/glomazni-otpada-c601 - posjećeno dana 04.06.2024.

i drugi otpad odlažu po šumama, šumskim putevima i poljima. Zahtjev za odvoz glomaznog otpada podnosi se na propisanom obrascu, osobno na adresi trgovačkog društva Komunalac d.o.o. ili putem e-mail adrese trgovačkog društva otvorene u tu namjenu najkasnije tjedan dana prije početka planiranog odvoza glomaznog otpada u određenom naselju/mjesnom odboru. Korisniku koji podnese navedeni zahtjev u rasporedu odvoza glomaznog otpada naznačen je dan u mjesecu kada će se odvoz obavljati, a dodatno će o točnom danu kada treba iznijeti otpad biti obaviješten telefonskim putem. Korisnici su na dogovoreni dan odvoza dužni glomazni otpad odložiti uz kolni ulaz unutar dvorišta ili drugu prethodno dogovorenu lokaciju, na način da djelatnicima Komunalca d.o.o. bude omogućen nesmetan ulaz u dvorište do mjesta gdje je otpad smješten. Korisnici su dužni drveni otpad odvojiti od ostalog glomaznog otpada jer se on odvozi zasebnim vozilima. Djelatnici davatelja usluge neće preuzeti glomazni otpad ukoliko korisnik nije podnio uredni zahtjev odnosno ukoliko otpad koji je odložen nije glomazni otpad već građevinski otpad, opasan otpad, biootpad i sl. Odvoz glomaznog otpada vrlo je praktično organiziran i to je još jedan poticaj korisnicima da izdvoje što više otpada koji pripada u kategoriju glomaznog otpada pa da se taj otpad organizirano sakupi i preda u daljnju obradu, a ne da završi negdje u prirodu na divljem odlagalištu otpada.

4.3.13. Račun za javnu uslugu

Za isporučenu javnu uslugu davatelj usluge isporučuje korisniku usluge račun. Na računu su navedeni svi elementi na temelju kojih je izvršen obračun cijene javne usluge zajedno s porezom na dodanu vrijednost koji se obračunava sukladno posebnom propisu.

Račun trgovačkog društva Komunalac d.o.o. sadržava podatke o korisniku javne usluge uključujući i broj obveznika, broj pod kojim se korisnik vodi kod navedenog trgovačkog društva i jedinstveni bar kod za svakog korisnika. Nadalje, na računu je navedena adresa obračunskog mjesta, vrsta prostora (npr. stambeni prostor), vrsta naknade (javna usluga-fiksni dio i javna usluga-varijabilni dio), jedinična cijena, količina, iznos, PDV zajedno sa stopom po kojom se obračunava (za javnu uslugu sakupljanja komunalnog otpada iznosi 13%), olakšice te ukupni iznos. Treba istaknuti da su za područje Grada Samobora na računu iskazane tri stavke: cijena javne usluge sakupljanja komunalnog otpada, komunalna naknada koja se naplaćuje u korist Grada i naknada za uređenje voda koja se naplaćuje u korist Hrvatskih voda. Jedini prihod trgovačkog društva Komunalac d.o.o je iznos koji se naplaćuje na ime cijene javne usluge sakupljanja komunalnog otpada.

Kao posebna stavka računa iskazana je javna usluga – varijabilni dio. Iz navedenog je vidljiva šifra posude (spremnika za otpad koji je zadužen kod korisnika), volumen spremnika, broj mjesečnih odvoza, udio, cijena i iznos te olakšice ukoliko se koriste s nazivom i postotkom umanjenja cijene.

Račun sadrži uputu za korisnike vezano uz vršenje uplate, neispunjenje dospjele obveze, ugovorne kazne za neispunjenje obveze, mogućnosti i način podnošenja prigovora protiv računa, kod za ulaz u aplikaciju moj-otpad.info te napomenu o postojećem dugovanju, odnosno podmirenju obveza na posljednji dan prethodnog mjeseca. Navedeni račun moguće je platiti bez naknade na blagajni trgovačkog društva Komunalac d.o.o. Računi su pregledni i iz njih korisnik može vrlo lako i brzo uočiti što i koliko točno plaća, pa ukoliko smatra da je došlo do pogreške u obračunu može podnijeti prigovor.

Račune korisnicima na kućne adrese dostavljaju djelatnici trgovačkog društva Komunalac d.o.o. ili se računi dostavljaju u elektroničkom obliku na e-mail adresu korisnika, ukoliko su se korisnici izjasnili za navedenu opciju. Za korisnike kojima se računi dostavljaju na kućne adrese, davatelj usluge uz račun dostavlja i suglasnost o primanju računa u elektroničkom obliku obavještavajući ih o mogućnosti primitka računa na jednostavniji i ekološki prihvatljiviji način. Korisnici koji žele račune primiti u elektroničkom obliku, uvijek se mogu opredijeliti za tu mogućnost tako da ispune dostavljenu suglasnost s traženim podacima i potpisanu dostave elektroničkim putem ili osobno trgovačkom društvu Komunalac d.o.o. Davanjem suglasnosti za slanje i primanje računa u elektroničkom obliku (PDF format), računi više korisnicima neće stizati u papirnatom obliku, ne postoji više mogućnost da se zagube i na taj način korisnici doprinose očuvanju okoliša. Korisnici uvijek imaju mogućnost povući navedenu suglasnost ili o promjeni e-mail adrese obavijestiti navedeno trgovačko društvo. Mnogim korisnicima je ujedno i puno lakše elektronski zaprimati i pratiti račune i potrošnju, a na taj način uvijek su dostupni za plaćanje ili kontrolu neovisno gdje se korisnik nalazi.

4.3.14. Aplikacija „*moj-Otpad.info*“

Aplikacija „*moj-Otpad.info*“ je mobilna aplikacija koja korisnicima olakšava praćenje rasporeda odvoza otpada. „Kako bi korisnicima olakšali praćenje rasporeda odvoza otpada, uvedena je mobilna aplikacija *moj-Otpad.info* koja korisnike putem mobilnih telefona (dan

ranije) obavještava o nadolazećem terminu odvoza⁴¹. Korisnici putem aplikacije na jednom mjestu imaju lako dostupne sve informacije o svojim osobnim podacima korisnika javne usluge, obračunskom mjestu i statusu nekretnine, kalendaru odvoza i vrstama otpada koje davatelj javne usluge prikuplja, reciklažnom i mobilnom reciklažnom dvorištu, njegovom radnom vremenu i lokaciji, količini i vremenu zaduženih spremnika za miješani komunalni otpad na obračunskom mjestu korisnika te broju i vremenu izvršenih primopredaja miješanog komunalnog otpada. Za korisnike je vrlo praktična mogućnost praćenja odvoza otpada zaprimanjem obavijesti o odvozu otpada dan prije termina odvoza. Putem aplikacije korisnici mogu pratiti vrstu i količinu otpada koju se bez naknade predali na reciklažno dvorište ili mobilno reciklažno dvorište. U aplikaciji je sadržan barkod koji je jedinstven za svakog korisnika (isti se nalazi i na računu za javnu uslugu). Dolaskom u reciklažno ili mobilno reciklažno dvorište putem navedenog koda korisnici se lako i brzo identificiraju.

Da bi se korisnici mogli služiti aplikacijom „moj-Otpad.info“, prvo ju moraju preuzeti na internetu, a zatim unijeti jedinstveni kod za ulaz u aplikaciju (koji se upisuje samo prvi puta), a koji su korisnici zaprimili uz račune na kućne adrese, a ukoliko ga nisu zaprimili ili su ga izgubili mogu se za dobivanje istog javiti u Službu gospodarenja otpadom trgovačkog društva Komunalac d.o.o.

Korisnici javne usluge sakupljanja komunalnog otpada navedeni kod su primili uz račune za veljaču 2024. godine, a datum i vrijeme odvoza otpada korisnici kojima se otpad sakuplja na kućnom pragu mogu vidjeti unazad od ožujka 2022. godine od kada su u primjeni čipirani spremnici na kućnoj adresi. Na taj način korisnici mogu vrlo brzo kontrolirati broj i količinu odvezenog miješanog komunalnog otpada.

4.4. Ugovor o korištenju javne usluge

Javna usluga sakupljanja komunalnog otpada pruža se korisnicima na temelju ugovora o korištenju javne usluge. Smatra se da je navedeni ugovor sklopljen u trenutku kad korisnik usluge dostavi davatelju usluge Izjavu o načinu korištenja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada ili prilikom prvog korištenja javne usluge ili zaprimanja na korištenje spremnika za primopredaju komunalnog otpada u onim slučajevima kada korisnik usluge na dostavi davatelju usluge navedenu Izjavu.

⁴¹ www.komunalac-samobor.hr/komunalac/aplikacija-moj-otpadinfo-c602 - posjećeno dana 05.06.2024.

Dužnost izvršnog tijela jedinice lokalne samouprave odnosno Grada Zagreba i davatelja navedene usluge je osigurati da je korisnik usluge prije sklapanja Ugovora ili izmjena i dopuna Ugovora upoznat s propisanim odredbama koje uređuju sustav sakupljanja komunalnog otpada, sadržajem Ugovora i pravnim posljedicama. Izvršna tijela jedinica lokalne samouprave, Grad Zagreb i davatelji usluge korisnike mogu informirati i obavijestiti putem sredstava javnog informiranja, mrežnih stranica, dostavom pisane obavijesti ili na drugi prikladan način.

Odluka grada Samobora u prilogu sadrži Opće uvjete ugovora o korištenju javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području grada Samobora.

Prema Odluci Ugovor se sklapa na neodređeno vrijeme, a sklapanjem Ugovora korisnik javne usluge prihvaća navedene Opće uvjete.

Izjava o načinu korištenja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada je obrazac kojim se korisnik i davatelj usluge usuglašavaju o bitnim sastojcima ugovora. Komunalac d.o.o. je svojim korisnicima prije primjene novog sustava gospodarenja otpadom i stupanja na snagu novog Cjenika dostavo dopis s informacijama i uputama o ispunjavanju navedene Izjave zajedno s dva primjerka Izjave u prilogu. U dopisu trgovačko društvo Komunalac d.o.o. obavještava korisnike da su dužni ispunjenu i potpisanu izjavu u roku od 15 dana od dana njezina zaprimanja vratiti u Komunalac d.o.o. te im daje uputu o mogućnostima i načinima povrata ispunjene izjave. Nadalje, obavještava korisnike o pravnim posljedicama nedostavljanja izjave te im daje upute o sadržaju Izjave i kako ju pravilno ispuniti. Sama izjava se sastoji od dva stupca, u jednom stupcu su popunjeni podaci koji se odnose na korisnika, a na temelju prijedloga davatelja javne usluge, dok je drugi stupac prazan i predviđen za očitovanje korisnika usluge. Korisnik koji se slaže s podacima davatelja usluge predloženim u prvom stupcu, odnosno ako su podaci točni, korisnik je suglasan s njima i predstavlja njegovo očitovanje, korisnik ih ne mora prepisivati u drugi stupac, već taj stupac ostavi prazan. Ukoliko podaci koje je davatelj usluge popunio u izjavi nisu točni, nisu navedeni ili ih je potrebno promijeniti u tom slučaju korisnik upisuje promjene na odgovarajuća mjesta u drugom stupcu. Na taj način korisnicima je uvelike olakšano popunjavanje Izjave, ne moraju sami tražiti podatke već je dovoljno da ih samo provjere, odnosno isprave pojedine nepravilnosti u podacima. Uz to im je ostavljena mogućnost da u slučaju potrebe za dodatnim informacijama ili bilo kakvim poteškoćama u vezi s ispunjavanjem Izjave kontaktiraju davatelja usluge na ponuđene brojeve telefona ili e-mail.

Propisani su uvjeti u kojima korisnik javne usluge može zatražiti raskid ugovora na propisanom obrascu. Ugovor se raskida kada; prestane odnosno promijeni se vlasništvo nekretnine, u slučaju trajnog nekorištenja nekretnine i prestanka obavljanja djelatnosti za kategoriju korisnika koji nije kućanstvo. Uz zahtjev za raskid Ugovora korisnik je dužan priložiti odgovarajuću dokumentaciju kojim potkrjepljuje razloge za raskid Ugovora. O zahtjevu odlučuje davatelj usluge u roku od 8 dana od dana njegova podnošenja. Ugovor prestaje važiti smrću korisnika usluge i prestankom postojanja pravne osobe. Korisnik usluge prije raskida Ugovora dužan je vratiti spremnike koje je zadužio, a u slučaju da koristi vlastiti spremnik dužan je vratiti naljepnicu/oznaku i RFDI čip davatelju usluge.

4.5. Npropisno odbačeni otpad

Gradsko vijeće Grada Samobora donijelo je 2018. godine Odluku o mjerama za sprječavanje nepropisnog odbacivanja otpada i mjerama za uklanjanje odbačenog otpada (Službene vijesti Grada Samobora br. 1/18). Navedenom Odlukom utvrđene su mjere za sprječavanje nepropisnog odbacivanja otpada i mjere za uklanjanje otpada odbačenog u okoliš, a uključuju edukaciju korisnika usluge, distribuciju letaka o načinu zbrinjavanja otpada i postavu znakova upozorenja o zabrani bacanja otpada.

„Npropisno odbačenim otpadom u smislu ove odluke smatra se otpad odbačen u okoliš, glomazni otpad ostavljen na javnoj površini te opasni i građevinski otpad odbačen na javnim površinama“⁴².

Istom Odlukom Grad Samobor je uspostavio sustav za zaprimanje obavijesti o nepropisno odbačenom otpadu putem službene Internet stranice grada pa na taj način svaka osoba koja želi prijaviti nepropisno odbačeni otpad na području grada može na službenim stranicama Grada preuzeti obrazac, ispuniti ga te nadležnim službama u Gradu podnijeti prijavu o nepropisno odbačenom otpadu. Za postupanje po prijavi za nepropisno odbačeni otpad nadležan je Upravni odjel za komunalne djelatnosti, Referada za komunalno, prometno i poljoprivredno redarstvo u čijem djelokrugu je provođenje odgovarajućeg postupka. Nakon zaprimanja prijave i utvrđivanja činjeničnog stanja, ukoliko se utvrdi da postoji otpad odbačen u okoliš, komunalni redar Grada Samobora donosi rješenje u kojem određuje lokaciju odbačenog otpada i njegovu procijenjenu količinu, obveznika uklanjanja otpada te obvezu

⁴² Članak 2. Odluke o mjerama za sprječavanje nepropisnog odbacivanja otpada i mjerama za uklanjanje odbačenog otpada (Službene vijesti Grada Samobora br. 1/18)

uklanja odbačenog otpada predajom istog ovlaštenoj osobi za gospodarenje predmetnom vrstom otpada te rok za izvršenje obveze. U pravilu, komunalni redar naređuje vlasniku, odnosno ako vlasnik nekretnine nije poznat, onda posjedniku nekretnine na kojoj je nepropisno odložen otpad uklanjanje takvog otpada, odnosno ukoliko je otpad odložen na određeno područje/dobro, onda nalaže njegovo uklanjanje osobi koja prema posebnim propisima upravlja određenim područjem/dobrom. Protiv navedenog rješenja dopušteno je podnijeti žalbu nadležnom upravnom tijelu županije u čijem su djelokrugu poslovi komunalnog redarstva. Ukoliko obveznik uklanjanja nepropisno odbačenog otpada svoju obvezu ne ispuni u propisanom roku, dužnost je Grada Samobora osigurati uklanjanje tako odbačenog otpada uz pravo na naknadu troškova uklanjanja otpada koju ima pravo potraživati od obveznika uklanjanja nepropisno odbačenog otpada.

Građani Samobora imaju mogućnost prijaviti nepropisno odbačeni otpad putem sustava Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja pod nazivom „ELOO- Evidencija lokacija odbačenog otpada“. Putem ovog sustava građani i jedinice lokalne samouprave imaju mogućnost evidentiranja nepropisno odbačenog otpada. Nakon prijave građana o lokaciji odbačenog otpada sustav šalje obavijest komunalnim redarima koji su zaduženi za navedenu lokaciju koji dalje postupaju po prijavi. U Samoboru postoji još nekolicina građana koji nisu osvijestili važnost gospodarenja otpadom i potrebu propisnog odlaganja otpada pa razne vrste i količine otpada odbacuju po šumama, poljima, livadama, poljskim putevima i raznim drugim lokacijama zagađujući tako okoliš. Osim zagađenja okoliša zbog nemara građana opasnost prijete i podzemnim vodama, a nikako nije ugodno kada se ode u šetnju prirodom vidjeti nagomilane hrpe otpada negdje u šumi.

4.6. Edukacija o gospodarenju otpadom

Trgovačko društvo Komunalac d.o.o. kao davatelj javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada provodi stalne edukacije o gospodarenju otpadom i potrebi odvajanja otpada. Cilj edukacija je osvijestiti potrebu odvojenog prikupljanja otpada, budući da su koristi višestruke: zaštita okoliša i ljudskog zdravlja, ugodnije okruženje za zdrav život, manji mjesečni računi za navedenu javnu uslugu.

„T.d. Komunalac d.o.o., Samobor pokrovitelj je radijske emisije EKO EHO koju Radio Samobor emitira svakog prvog četvrtka u mjesecu u 12:15. Emisija se bavi komunalno - ekološkim temama, ali ima i edukativno - informativni karakter“⁴³.

Djelatnici Komunalca d.o.o. aktivno provode projekte edukacije u vrtićkim grupama i nižim razredima osnovnih škola u gradu Samoboru kako bi najmlađe građane Samobora od najranije dobi educirali o potrebi pravilnog odvajanja otpada. Djeca se informiraju i educiraju o pravilnom odvajanju otpada te sami imaju mogućnost razvrstavanjem otpada u različite spremnike ponoviti što su naučili. Djeca su pokazala veliki interes za ovaj projekt te aktivno sudjeluju brojnim komentarima i pitanjima, a kao podsjetnik i nagradu za pravilno razvrstani otpad dobivaju promotivne magnete, olovke, letke i slično.

Građanima su na službenim web stranicama trgovačkog društva dostupne upute kako pravilno razvrstavati, odnosno što smiju odložiti u spremnike za pojedinu vrstu otpada, a što tamo ne pripada. Slične letke im povremeno trgovačko društvo dostavlja na kućne adrese, a i sami spremnici za odlaganje otpada imaju naljepnice sa sloganom „Volim čisti Samobor“ gdje se korisnike podsjeća što smiju, a što ne, odložiti u pojedinu vrstu spremnika.

Povodom uvođenja novog sustava gospodarenja otpadom građanima je podijeljen letak sa mnoštvom korisnih informacija pod geslom „Budimo dobar primjer!“ te su u tu svrhu pripremili i kratki promo video⁴⁴.

4.7. Reakcije korisnika javne usluge na novi sustav gospodarenja otpadom

Prije uvođenja novog sustava gospodarenja otpadom u gradu Samoboru, u vrijeme informiranja i educiranja građana o promjenama koje će nastupiti od 1. listopada 2023. godine, građani su izrazili zabrinutost i strah od drastičnog povećanja cijena odvoza miješanog komunalnog otpada. Kao idealno i pravednije rješenje smatrali su sustav odvoza otpada koji se temelji na kilaži predanog otpada, a ne na litraži spremnika budući da određeni postotak stanovnika Samobora smatra da stvara malo miješanog otpada, te smatraju da će novi sustav za njih biti skuplji budući da prema starom sustavu plaćaju 30 litara otpada tjedno (korisnici u

⁴³Službena web stranica trgovačkog društva Komunalac d.o.o. www.komunalac-samobor.hr/komunalac/eko-eho-c342 - posjećeno dana 05.06.2024.

⁴⁴ Službena web stranica trgovačkog društva Komunalac d.o.o. www.komunalac-samobor.hr/storage/upload/articles/video_o_novom_sustavu_gospodarenja_otpadom_75512.mp4 – posjećeno dana 16.06.2024.

višestambenim zgradama), neovisno o činjenici koliko otpada doista odbace, a prema novom sustavu će se svako otvaranje kante putem otpadomjera naplaćivati bez obzira da li oni ubace smeće volumena 30 l ili manje. Stoga razmišljaju o zadržavanju otpada dulje vrijeme dok ne prikupe 30 l miješanog otpada kako bi ga izbacili jednom mjesečno i tako uštedjeli.

Zanimljivo je da je o prijedlogu novog Cjenika provedeno javno savjetovanje i koliko god građani bili zabrinuti i nezadovoljni, na oko 13.400 korisnika javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada, tek se 7 korisnika očitovalo na navedeni prijedlog. Od građana se tražilo mišljenje, ali su u postupku javnog savjetovanja ostali nezainteresirani i pasivni, dok su međusobno i na društvenim mrežama negodovali.

Tijekom mjeseca listopada 2023. godine kada je počela primjena novog sustava gospodarenja otpadom u gradu Samoboru mnogi građani, ali i djelatnici Komunalca su uočili povećane količine miješanog komunalnog otpada odložene pored spremnika s otpadomjerima i pored spremnika za druge vrste otpada, posebno na lokacijama zelenih otoka. Koševi za smeće koji se nalaze na javnim gradskim površinama i šetnicama također su bili prepuni vreća s odloženim miješanim komunalnim otpadom. Velike količine miješanog komunalnog otpada su nepropisno odložene, a količine otpada nisu smanjene već se dogodio suprotan efekt budući da je na taj način došlo do onečišćenja otpada koji se odvojeno prikuplja i predaje na daljnju obradu. Na taj način se pokazalo da među savjesnim građanima ima nekolicina neodgovornih pojedinaca koja je na taj način željela smanjiti iznose svojih računa za odvoz miješanog otpada.

Idući mjesec korisnici javne usluge su zaprimili prve račune s iskazanim novim cijenama, a većina ih je ostala iznenađena povećanjem cijena. Istodobno su na društvenim mrežama glasni pojedinci negodovali uz komentare da ne stvaraju miješani komunalni otpad, da sav otpad propisno sortiraju, da se hrane i borave izvan kuća i stanova pa da niti nemaju kada stvoriti otpad koji bi predali u sklopu javne usluge sakupljanja istog. Neki korisnici su primili i opomene budući da nisu preuzeli ključeve ili kartice za otpadomjere, odnosno unutar obračunskog razdoblja nisu niti jednom koristili otpadomjer ili iznijeli kantu na pražnjenje. Prema dopisu Komunalca takvih korisnika je 4,3 % odnosno 580⁴⁵. Reakcije Samoboraca prenošene su u brojnim medijima, a neki su se čak obratili i Hrvatskoj udruzi za zaštitu potrošača nezadovoljni činjenicom da su dobili opomenu jer nisu predali miješani komunalni otpad. Hrvatska udruga za zaštitu potrošača smatra da davatelj javne usluge može ugovorno

⁴⁵ Dopis trgovačkog društva Komunalac d.o.o. od 15.12.2023.

kazniti korisnike usluge samo ako dokaže da su korisnici javne usluge imali otpad i da su ga odložili u prirodu ili na neko drugo mjesto gdje nisu smjeli.

Trgovačko društvo Komunalac d.o.o. nakon prvih mjesec dana primjene novog sustava analiziralo je prve podatke i iskazalo je zadovoljstvo uočenim budući da je oko 95 % korisnika, od njih otprilike 13.400 uredno koristilo javnu uslugu i uredno ispunjavalo svoje obveze. „Ostalih 4,3% korisnika dobilo je opomenu, ali ne i kaznu. Uzevši u obzir sve navedeno vrlo smo zadovoljni, jer je 94,7% korisnika već odmah u prvom mjesecu prihvatilo novi sustav i uredno koristi javnu uslugu kako bi naš Samobor bio uredan i čist grad. Naša su nastojanja sad usmjerena kako utjecati na ovih preostalih 5,3% korisnika. Nažalost, radi se o glasnoj manjini, ali vjerujemo da će uz edukaciju i informiranje brzo shvatiti kako je sve ovo za njihovo osobno i opće dobro“⁴⁶.

5. ZAKLJUČAK

U Europskoj uniji kao i Republici Hrvatskoj uočen je trend porasta ukupnih količina nastalog otpada. Analiza podataka pokazuje da svake godine nastane sve veća količina otpada po stanovniku što je posljedica našeg načina života, gospodarskog i tehnološkog razvoja. U 2022. godini količina nastalog komunalnog otpada dosegla je maksimalnu vrijednost u razdoblju od 1995. do 2022. godine. Na svih razinama vlasti aktivno se radi na unapređenju sustava gospodarenja otpadom kako bi se količine otpada smanjile, odnosno kako bi se proizvedeni otpad pravilno reciklirao i ponovno uporabio. Sustav gospodarenja otpada je složen te vertikalno i horizontalno povezuje mnoge aktivnosti, sudionike, nadležnosti i ciljeve. Pomak je u mnogim zemljama, pa i Republici Hrvatskoj, sporije dinamike, ali vidljiv budući da se nakon intenzivnog jačanja svijesti i odgovornosti građana bilježi porast stope razdvajanja miješanog komunalnog otpada i drugih vrsta otpada. U Republici Hrvatskoj sustav gospodarenja otpadom je centraliziran jer je prisutna snažna i sveobuhvatna regulacija od strane središnje razine vlasti putem zakonskim i podzakonskih propisa te praćenja i nadzora njihove primjene, dok se na lokalnoj razini obavlja pružanje javnih usluga. Gospodarenje otpadom je zakonom propisana obveza jedinica lokalne samouprave. Mnoge lokalne jedinice, pa tako i grad Samobor, aktivno ulažu u infrastrukturu za odvojeno prikupljanje komunalnog otpada, grade i proširuju reciklažna dvorišta i sortirnice, nabavljaju vozila te poduzimaju druge aktivnosti radi

⁴⁶ Službene stranice Grada Samobora www.samobor.hr/grad/informacija-za-korisnike-javne-usluge-prikupljanja-otpada-n9407 - posjećeno dana 16.06.2024.

unapređenja sustava gospodarenja otpadom na svom području kako bi dali svoj doprinos ostvarenju ciljeva koje si je postavila Republika Hrvatska. Nužno je nastaviti sa informiranjem i edukacijom građana o štetnosti otpada, o potrebi odvojenog sakupljanja otpada te o otpadu kao vrijednom resursu.

Grad Samobor prilagodio se zakonskoj regulativi te je na svom području na zadovoljavajući način organizirao zbrinjavanje komunalnog otpada. Građani sve više odvojeno prikupljaju otpad, što je rezultat poboljšanja infrastrukture i jačanje svijesti i odgovornosti građana. Posljedica su manje količine prikupljenog otpada koji se odlaže na odlagališta što je važan korak prema ispunjenju zadanih ciljeva. Grad Samobor organizirao je prikupljanje problematičnog otpada, krupnog glomaznog otpada i reciklabilnog otpada putem dobrog i uhodanog funkcioniranja reciklažnog dvorišta i zelenih otoka. Usluga sakupljanja miješanog komunalnog otpada na području Grada uspješno se obavlja i grad je čist, a građani sve odgovorniji u postupanju s otpadom. S ciljem uspostave pravednijeg, kvalitetnijeg i ekonomski učinkovitijeg sustava sakupljanja otpada u 2023. godini donesena je Odluka o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području grada Samobora te novi Cjenik javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada. Osim navedenih općih akata, koji sami po sebi nisu dovoljni za uspjeh, grad Samobor je u suradnji s trgovačkim društvom Komunalac d.o.o. svim građanima osigurao odgovarajuće spremnike, na spremnike koji se koriste u višestambenim zgradama ugradio je otpadomjere, a na spremnike koji se koriste u domaćinstvima ugrađeni su čipovi kako bi sustav bio pravedniji i poticao građane na razvrstavanje otpada. Korisnicima javne usluge osigurao je pristup aplikaciji moj-Otpad.info, odvoz glomaznog otpada s kućnog praga, opremljeno i uredno reciklažno dvorište i brojne zelene otoke na pristupačnim javnim površinama, umanjeње i sufinanciranje cijene javne usluge za pojedine kategorije korisnika, kao i pristup svim potrebnim informacijama od pravilnog sortiranja otpada sve do izračuna cijene javne usluge. Grad Samobor i trgovačko društvo Komunalac d.o.o. aktivno provode razne edukativne i informativne aktivnosti kako bi grad Samobor ostao čist, a građani Samobora bili dobar primjer drugim gradovima. Preduvjeti uspješnog gospodarenja otpadom u gradu Samoboru su jaka politička volja, ustrajnost vlasti da provede promjene i suradnja s građanima koji nisu isključivo samo korisnici javne usluge već informirani i aktivni suradnici gradske vlasti i trgovačkog društva Komunalac d.o.o. kako bi Grad u kojem žive bio i ostao poželjno, ugodno, zdravo i čisto okruženje za boravak i život. Iz svega iznesenog se može zaključiti da se javna usluga sakupljanja komunalnog otpada na području grada Samobora obavlja u skladu s temeljnim obvezama javnih službi budući da je

omogućen pristup javnoj usluzi svim korisnicima s područja Grada, služba se obavlja kontinuirano i kvalitetno, bez poteškoća, cijena javne usluge je pristupačna, a sami korisnici imaju motiv i mogućnost utjecati na smanjenje cijene javne usluge kroz povećano razvrstavanje otpada te je osigurana zaštita korisnika i potrošača javne usluge. Prostora za promjene i napredak uvijek ima, ali grad Samobor već sada postiže dobre rezultate i može svojim promjenama poslužiti kao primjer mnogim jedinicama lokalne samouprave.

6. LITERATURA

Knjige i članci:

1. Đulabić, V. (2007) *Socijalne službe u konceptu službi od općeg interesa*. Revija za socijalnu politiku, 14 (2), str. 137-162.
2. Koprić, I., Marčetić, G., Musa, A., Đulabić, V. & Lalić Novak, G. (2021) *Javne službe – službe od općeg interesa*. U: *Upravna znanost – Javna uprava u suvremenom europskom kontekstu*. Zagreb. Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar za javnu upravu i javne financije, str. 233 – 267
3. Sarvan, D. (2008) *Obavljanje komunalne djelatnosti kao javne službe*, Hrvatska javna uprava, god. 8. (2008.), br. 4., str. 1055-1086.
4. Škarica, M. (2021) *Javne usluge u sustavu gospodarenja komunalnim otpadom u Hrvatskoj: Europski standardi i lokalna prilagodba*. U: Barbić, J. (ur.) *Službe od općeg interesa u pravu i politici Europske unije i njihov utjecaj na Republiku Hrvatsku*. Zagreb, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 73-100.

Zakon i drugi propisi:

1. Ustav Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14)
2. Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)
3. Zakon o gospodarenju otpadom (NN 84/21, 142/23)
4. Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19 i 98/19)
5. Prostorni plan uređenja Grada Samobora (Službene vijesti Grada Samobora br. 7/06, 7/07 (ispravak grafike), 3/14, 2/15 (ispravak), 4/21 i 8/21, 9/22)
6. Izvješće Grada Samobora o provedbi Plana gospodarenja otpadom za 2023. godinu
7. Odluka o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području grada Samobora (Službene vijesti Grada Samobora broj 12/22)
8. Odluka o mjerama za sprječavanje nepropisnog odbacivanja otpada i mjerama za uklanjanje odbačenog otpada (Službene vijesti Grada Samobora br. 1/18)

Mrežni izvori:

1. Europski parlament, www.europarl.europa.eu/topics/hr/article/20180328STO00751/odrzivo-gospodarenje-otpadom-sto-eu-cini
2. Izvješće o komunalnom otpadu za 2020. godinu Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, [Izvješće o komunalnom otpadu za 2020 \(haop.hr\)](http://Izvješće%20o%20komunalnom%20otpadu%20za%202020%20(haop.hr))
3. Portal za održivi razvoj i uspješnu zajednicu, www.ekovjesnik.hr/clanak/6453/koji-su-hrvatski-gradovi-i-zupanije-2022-bili-najuspjesniji-u-odvajanju-otpada
4. Službena web stranica trgovačkog društva Komunalac d.o.o., www.komunalac-samobor.hr/storage/upload/articles/video_o_novom_sustavu_gospodarenja_otpadom_75512.mp4
5. Službena web stranica trgovačkog društva Komunalac d.o.o., www.komunalac-samobor.hr
6. Službene stranice Grada Samobora, www.samobor.hr/grad/informacija-za-korisnike-javne-usluge-prikupljanja-otpada-n9407

Ostali izvori:

1. Letak trgovačkog društva Komunalac d.o.o. „Budimo dobar primjer!“
2. Dopis trgovačkog društva Komunalac d.o.o. od 1. rujna 2023. godine
3. Obavijest trgovačkog društva Komunalac d.o.o. o prestanku primjene popusta na cijenu javne usluge od 1. rujna 2023.
4. Obavijest o sakupljanju komunalnog otpada na području grada Samobora u 2023. godini
5. Obrazac Izjave o načinu korištenja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada
6. Informacija i upute trgovačkog društva Komunalac d.o.o. o ispunjavanju Izjave o načinu korištenja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada od 1. rujna 2023.
7. Cjenik za pružanje javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada na području grada Samobora od 13. rujna 2023.
8. Dopis trgovačkog društva Komunalac d.o.o. od 15.12.2023.
9. Obavijest trgovačkog društva Komunalac d.o.o. o sakupljanju komunalnog otpada na području grada Samobora u 2024. godini